

**Sjekk hva
din rektor
tjener**

Nyhet side 10

**Plagiat-
skandale
på HiOA**

Nyhet 4 og 5

**Krever nye
niqab-regler**

Studentleder Marianne Andenæs (UiO) vil ha felles regler ved alle institutter.

Nyhet side 8

Folkeopplyseren

– Mange av svarene jeg leter etter, har jeg funnet i fysikken.

Andreas Wahl i **Min studietid** side 16

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 28 | www.universitas.no | onsdag 22. oktober 2014

INGENIØRUTDANNINGER SLITER MED LÆRERMANGEL:

Dankes ut av næringslivet

■ – Det er utfordrende å rekruttere til enkelte av utdanningene, sier seksjonssjef Stine Kihl ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

■ Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon mener lærermangelen går ut over kvaliteten på utdanningen.

Nyhet side 6 og 7

Studentamskipnaden
i Oslo og Akershus

GI DEG SELV EN

**EKSAMENS-
BOOST!**

GRATIS
KURS MED
FROKOST

#eksamensboost

Bli med på en times gratis kurs hvor våre eksperter gir råd og tips for en best mulig innsjutt frem mot eksamen.

Meld deg på et av kursene her:
www.sio.no/eksamensboost

redaktør: **Geir Molnes**
geir.molnes@universitas.no 993 35 518

redaksjonsleder: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Petter Fløttum**

magasinredaktør: **Thea Storey Elnan**

MENINGER

Spillet om skolepengene

Med forslaget om skolepenger for internasjonale studenter har kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen klart å hisse på seg en samlet kunnskapssektor. Studentpolitikerne hater forslaget fordi de ønsker at alle skal kunne ta gratis utdanning i Norge, og rektorene hater forslaget fordi det vil føre til mer byråkrati. Fagbevegelsen og opposisjonen er heller ikke vennlig innstilt. Som så mange andre kritiserer Senterpartiet regjeringen for å bryte med gratisprinsippet innen høyere utdanning. Forslaget er «oppsiktsvek-kende», mener SPs utdanningspolitiske talskvinne, Anne Tingelstad Wøien. Andre senterpartipoliti-kere har imidlertid snakket varmt om ordningen tidligere. I høringsutkastet til Senterpartiets Prin-sipp- og handlingsprogram for denne valgperioden, var skolepenger for internasjonale studenter ett av forslagene. Det kom riktignok ikke med i det ende-lige programmet.

At regjeringen nå ønsker en omkamp oppfat-tes som en provokasjon. Senest i fjor satte støtte-partiene Venstre og KrF en stopper for utredning av skolepenger. Det er ikke usannsynlig at årets budsjettforslag vil lide samme skjebne, og det vis-ste regjeringen på forhånd. Begge støttepartiene er i utgangspunktet mot forslaget og regjeringen vil ikke få støtte hos noen av opposisjonspartiene. Det vil ikke være noe stort nederlag for statsminister Solberg. Hun har viktigere og større budsjettposter å prioritere, og ser gjerne at opposisjonen bruker tid og krefter på skolepengesaken. Blir forslaget nedstemt kan støttepartiene innkassere en liten seier, men de vil få litt mindre tid til å forhandle om andre saker. Derfor gjør studentbevegelsen lurt i prioritere denne saken.

Studentene vil uansett ikke få mange flere studentboliger eller vesentlig høyere studiestøtte til neste år, men kampen om skolepenger kan de fortsatt vinne. Den massive mobiliseringen hand-ler først og fremst om å gjøre premiepotten så stor som mulig for støttepartiene. Stemmer de mot forslaget blir de utvilsomt utnevnt til studenthelter også i år.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Kunnskapsministerens satsing på eliteforskning er tafatt.

Noble intensjoner

Kommentar

Magnus Newth, anmelderredaktør

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen koket-terer med at det er «unorsk» med en satsing på eliteforskning, som regjeringen nå har foreslått. Han ønsker seg flere norske nobelpriser, ifølge VG den 7. oktober. 70 millioner ekstra skal gå til de fem viktigste universi-tetene i Norge. Deriblant Norges teknisk-naturvi-enskapelige universitet (NTNU) og Universitetet i Oslo (UiO) Pengene skal dekkes inn med kutt for høyskolene og de andre universitetene.

Man kan spørre seg hvor mye toppforskning man får for 70 millioner kroner i dag. Det er også pussig at de mindre institusjonene skal ta regninga, all den tid mange allerede sliter med å opprettholde kvaliteten.

Bredden vi har ved norske universiteter og høy-skoler er utvilsomt en styrke. En skulle tro vi

hadde råd til å betale for eliteforskningen uten å svekke mindre glamorøse institusjoner. Likevel bør man berømme regjeringens intensjoner, uansett hvor tafatt forsøket er. Vi har i hvert fall ikke råd til å la de virkelige gode blant oss vansmekte, mens vi spyr ut middels gode bac-helorgrader fra ymse høyskoler og lavt rangerte fakulteter.

Elite er noe unorsk. Kontrastene til land med tydeligere klasseskiller som England og USA er enorme. De beste universitetene har små klas-ser, jevn oppfølging og tett kontakt med professorer, som forventes å kunne navnet ditt i løpet av den første uken. Kvaliteten man kan oppleve på studier i utlandet er sjokkerende om man kommer fra foreles-ningssalene på Blindern, der 200 studenter per professor er dagligdags. Men så får man det man betaler for når utdanningen koster en liten formue per semester.

Prisen for eliteutdanningen betales imidlertid i mer enn dollar og pund, den betales i tapte mulighe-ter. Våre nybakte nobelprisvinnere, ekteparet May-Britt og Edvard Moser, kommer ikke fra

«Langt på vei de fleste som evner og vil, kan studere i Norge. Men gratisprinsippet gjør det umulig å gi alle utdanning av in-ternasjonal kvalitet»

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

Lund

Arbetsmiljön inom akademien är en kvalitetsfråga. Inte enbart för forskningen som tappar kompe-tens genom minskad mångfald utan också för den högre utbildningen eftersom de som forskar även är de som undervisar studenterna. Dåliga villkor för forskning innebär mindre tid för peda-gogikutveckling, sämre mångfald bland förebilder och därmed utbildning med sämre kvalitet. Den nya regeringen måste inse detta och äntligen inkludera arbetsmiljö bland de prioriterade kvali-tetsfrågorna för universitet och högskolor.

Connecticut

In all likelihood, you can spend the next four years doing something much more valuable than stu-dent government. Your Yale degree, for better of worse, will get you far, so take some liberties you otherwise wouldn't. Communities next door and far away could really use your help. And you need yourself to spend these years creating the manual you'll refer back to for the rest of your life. Many overcompensate for not having a deep sense of who they are and what they believe by just conti-nuing to climb until an existential crisis hits.

Trondheim

Undervisningen på naturvitenskapelige Gløshau-gen er for dårlig. Å fastslå noe annet er å lyve for seg selv og andre. Det kan argumenteres for at de fleste emner gjennomføres bra og holder høy undervisningskvalitet, men en skal ikke lete lenge før trollene kommer fram. De kjennetegnes med følgende utsagn: «Faget har vært sånn i mange år», «ikke gå i forelesningen, les heller boka» og «ja, faget er dårlig, men det er lett å få god karakter».

Canberra

The first thing I would like to say about the Queer* Ball this year was that there SO MANY cute men there! But I probably possessed one too many X chromosomes for anything to go any further than a nice cha. Now I'm not even straight but damn were there some good looking men! But picking up beautiful people was not the reason why I went to Queer* Ball! Although, it would have been the icing on top of a very colourful cake. Maybe if I did my burlesque routine, I would have had more luck? But unlike last year, this year's ball commit-tee were having none of that!

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

akademiske bakgrunner, men fikk likevel muligheten til å jobbe med det de viste seg å være gode i. Talent som deres har en mytisk status i for eksempel USA, men den amerikanske drømmen er som kjent en fantasi. Eliter rekrutterer ikke de beste, uavhengig av bakgrunn, men fra egne rekker. Talenter i land som Frankrike, England og USA bør tilhøre eliten dersom de skal kunne vise seg fram. Men så er det også de sosialdemokratiske, skandinaviske landene som leder på listen over vitenskapelige nobelpriser per innbygger.

Langt på vei de fleste som evner og vil, kan studere i Norge. Men gratisprinsippet gjør det umulig å gi alle ut-

danning av internasjonal kvalitet. Likevel får alle muligheten til å forsøke seg. Det kan godt hende det går en direkte linje mellom provinsiell profesjonsutdanning på Blindern på 80-tallet og Nobelprisen i medisin. Mer sannsynlig er det at eliteforskerne May-Britt og Edvard Moser fortjente armslag til å drive årevis med målrettet, ikke umiddelbart anvendelig og, ikke minst, dyr grunnforskning. 300 millioner over ti år har gått til miljøet rundt Mosers, ifølge NTNUs rektor Gunnar Bovim.

Med den summen i bakhodet ser vi rett gjennom keiserens nye klær. Regjeringens såkalte satsing på forskning i

verdensklasse imponerer ingen. Av de 70 varslede millionene de vil satse på eliteforskning skal 15,8 til NTNU. Altså halvparten av det det årlig kostet å holde Mosers i drift.

70 millioner er skillemynt i toppforskning, men vil svi for høyskolene. Skal Norge hevde seg internasjonalt trengs det faktisk satsing både på bredden og på elitene. Smålig omfordeling holder neppe.

Kan hende håper Isaksen at han skal kunne peke på en ny norsk nobelpris om ti år og si at den unorske elitesatsingen hans var nøkkelen. I så fall ligger han og kunnskapspartiet Høyre langt bak skjema.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Eskil Wie

Mot normalt: Ukrainske militærstudenter – som koster og rydder på et idrettsanlegg midt i Kiev – går forbi unge cheerleadere som forbereder seg til å heie på deres lag i amerikansk fotball, Kiev Bandits. Demonstrantene har forlatt Uavhengighetsplassen i Kiev, og ting begynner å gå tilbake til normalen i den ukrainske hovedstaden.

LES MER I NESTE UKES MAGASIN

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:

www.universitas.no
facebook.com/UniversitasOslo
twitter: @universitas_no
instagram: Universitassen

For oppdaterte studentnyheter.

nyhetsredaktør:
eiriknom@universitas.noEirik Omvik
924 93 243

NYHET

Streiker for savnede studenter

SPORLØST FORSVUNNET: Studenter fra de største universitetene i Mexico City har innkalt til en to dager lang streik for å markere sin støtte til de savnede studentene fra Iguala i delstaten Guerrero, rapporterer Al-jazeera. Studentene forsvant etter sammenstøt med politiet i september. Befolkningen i Mexico er rasende etter at tre studenter og flere tilskuere ble drept studentprotester i byen Iguala, da politiet åpnet ild mot studentene. Etterpå forsvant 43 studenter, og i ukene som fulgte ble det oppdaget en rekke massegraver i utkanten av byen. DNA fra likene viste imidlertid at disse ikke tilhørte de savnede studentene. Overlevende fra voldsepisoden var med i studentprotestene for å kreve rettferdighet for sine forsvunne klassekamerater.

Ulykkelige studenter i New Zealand

BEDRØVELIG: En spørreundersøkelse viser at nesten halvparten av studentene ved University of Wellington er ulykkelige, melder nettstedet stuff.co.nz.

Av 5000 spurte svarte 45 prosent at de hadde det veldig dårlig, og enten var deprimerede eller ulykkelige. Det er en sterk økning fra året før da 36 prosent oppga det samme.

– Mange av studentene føler seg ikke verdsatt eller knyttet til universitetsfellesskapet. Bare 46 prosent følte seg nært tilknyttet, sier Rick Zwaan som er visepresident for studentvelferd i den lokale studentorganisasjonen. Han oppfordrer universitetet til å gjøre en bedre innsats.

13 studenter per leseplass

PLASSMANGEL: 11 000 studenter ved Universitetet i Agder (UiA) kjemper om 800 plasser på lesesalen i eksamenstiden, skriver NRK Sørlandet. Det tilsvarer 13 studenter per plass.

– Hvis det er lagt opp til at man skal være heltidsstudent og jobbe 37,5 timer i uka, så er det absolutt ikke nok plasser, sier nestleder Tine Borg i Studentorganisasjonen i Agder.

Studiedirektøren ved UiA innrømmer at det er utfordringer med 800 plasser, men avviser at det er et problem.

– Unntaket er ukene før eksamen, da har vi stor pågang og for få plasser.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

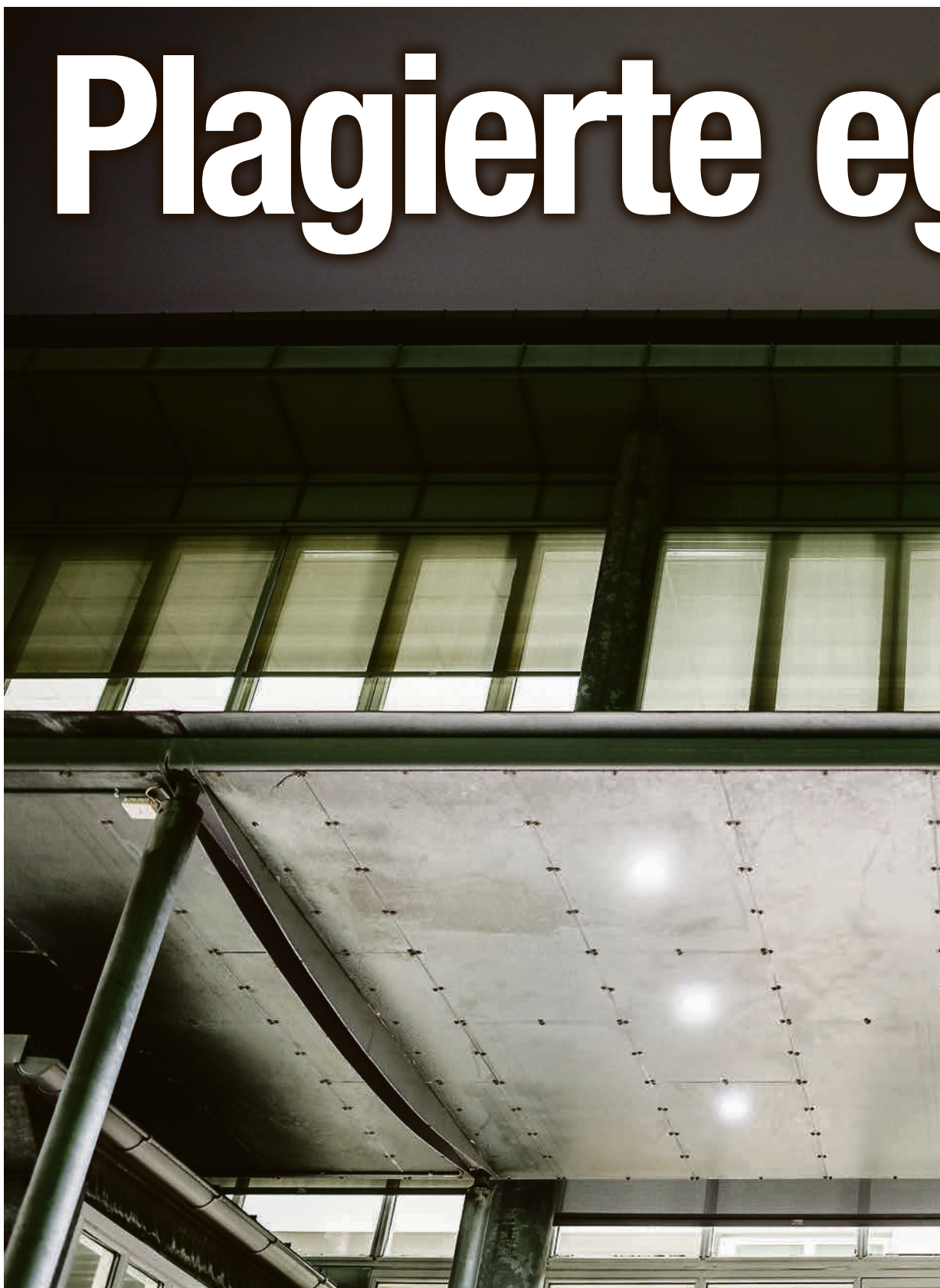

Universitas nr. 14, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

«Aldri har vel en gravemaskin blitt hilst velkommen med en slik glede, aldri før blitt motatt med en slik hjertelighet. Man kunne ikke tro det var sant først, at den skulle være kommet for å grave plass til Kjemibygget: «Oh, det er vel et rør som skal legges om», sa man, «eller et blomsterbed som skal anlegges».

Universitas nr. 6, 1964

En forsker ved HiOA oversatte kollegaenes tekst til engelsk og publiserte den som egen forskning.

Forskningsetikk

tekst Kaja Skatvedt
foto Hans Dalane-Hval

– Dette er langt over grensen. Det er ikke bare snakk om én setning her og én setning der, men mye tekst som er direkte oversatt, sier Knut Patrick Hanevik, dekan ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA).

Forskningsartikkelen ble publisert i 2012, men det var først i år at ble det oppdaget at minst to av de ni sidene er direkte avskrift av en annen rapport.

«Fakultetet ser svært alvorlig på vitenskapelig uredelighet. Du gis med dette skriftlig advarsel om at ytterligere brudd på forskningsetiske prinsipper kan få konsekvenser for din stilling», skriver dekan Hanevik i en skriftlig advarsel til plagiatoren.

Fulgte opp tips

Det var Oddgeir Osland, leder for Senter for profesjonsstudier, som klaget inn artikkelen på vegne av forskerne som ble plagiert.

– Det var så mye av artikkelen som var direkte oversatt – altså avskrift uten sitering – at jeg mente artikkelen burde trekkes, sier Osland.

Han vil ikke spekulere i om forskeren plagierte med overlegg.

– Men for å gjøre noe som dette, må man være lite kjent med god skikk for hvordan man kan bruke andres forskning.

Osland har tidligere aldri opplevd at noen på hans avdeling er blitt plagiert.

– Jeg har hatt kontakt med

forfatterne av rapporten det er oversatt fra. De er tilfredse med at artikkelen er slettet og at saken nå er avsluttet, sier han.

– Avsnitt på avsnitt

Dekan Hanevik mener det er uvesentlig om forskeren har plagiert med viten og vilje.

– Jeg tror det er mulig å gjøre en feil som dette i god tro, men det hjelper ikke. Vi kan ikke ta hensyn til det. Vi har en standard på vår forskning, sier Hanevik.

Han mener forskeren uansett innser at han har brutt god forskningsetikk.

– Han ser så klart også at det ikke er bra at flere avsnitt etter hverandre er helt lik en tekst som

«For å gjøre noe som dette, må man være lite kjent med god skikk for hvordan man kan bruke andres forskning.»

Oddgeir Osland, leder for Senter for profesjonsstudier.

gne kollegaer

Skal fakke svindel- studentene

Regjeringen ønsker å spare inn 63,5 millioner kroner ved å innføre fast kontroll av studenter som får borteboerstipend.

Svindelkontroll

tekst Magnus Newth og Nora Gaupseth

Lånekassen har tidligere beregnet at landets studenter svindler til seg borteboerstipend for til sammen 72 millioner kroner. Nå har Solberg-regjeringen fått nok.

De regner med å spare inn 63,5 millioner kroner ved å øke antallet kontroller overfor studenter som uberettiget får borteboerstipend.

Lånekassen skal derfor få 8,5 millioner for å innføre en fast årlig kontroll av bostatus for studenter som opplyser at de er bortebeboere, ifølge neste års statsbudsjett. Ordningen vil kreve om lag 11 årsverk, ifølge Kunnskapsdepartementet (KD).

Fryktet byråkrati

Lånekassen har tidligere uttalt at de ikke ønsker strengere kontroll av studentenes bostatus.

– Strengere kontroll kan føre til mer byråkrati og et mer tungvint system for å bli støttemottaker. Systemet er basert på tillit, og det ønsker vi at det skal fortsette å være. Det er ikke aktuelt å innføre et eget kontrollorgan, sa direktør i Lånekassen Marianne Andreassen til Universitas i fjor.

Fagdirektør i Lånekassen Liv Simonsen ønsker den årlige kontrollen likevel velkommen.

– Vi mener det er riktig å sette inn tiltak for å redusere misbruk av støtteordningen, sier hun.

– To tanker i hodet

Hun forteller at Lånekassen i en lengre periode har rapportert antallet studenter som får utbetalt stipend de ikke har rett på, til KD.

Simonsen ser at forvaltningen blir mer byråkratisk av økt kontroll.

– Tiltakene innebærer mer manuell saksbehandling for Lånekassens del. Men på den andre siden er det nødvendig for å få bukt med studenter som misbruker skattebetalernes penger. Man må altså ha to tanker i hodet samtidig.

Simonsen poengterer at det er viktig at tiltakene ikke må tolkes som at forvaltningen har svekket tillit til studentene:

– Lånekassen har ikke redusert tillitt til studentene, men innenfor dette problemområdet er det noen som velger å være uærlige, og da er det vår oppgave å redusere risikoen for at dette skjer, forklarer hun.

Rundt 2000 studenter

Avdelingsdirektør i KD, Petter Flåtten, forteller at KD skal kontrollere bostatusen til 54.000 studenter.

– Vi anslår at om lag 2000 kunder vil få sin bostatus endret fra borteboer til hjemmeboer med innføring av tiltaket.

Kontrollen vil være avgrenset til studenter under 25 år. Avstanden fra foreldrehjemmet til studiestedet er også med på å begrense utvalget.

– Kriteriene for utplukket i bokontrollen er de studentene som har opplyst til Lånekassen at de bor borte, men der foreldrehjemmet ligger såpass nært studiestedet at de har mulighet til å bo hjemme under utdanningen, sier Flåtten.

universitas@universitas.no

Plagiat i Pilestredet: Her, ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier i Pilestredet 52, har en HiOA-ansatt kopiert og oversatt flere sider fra kollegaers rapport og publisert det som eget arbeid.

Oppdager flere brudd

– Vi får inn mellom tre og fem saker om brudd på forskningsetikk hvert år, sier Torkild Vinther, sekretariatsleder i Granskingsutvalget ved De nasjonale forskningsetiske komiteer.

Han mener det kan være noe økning på antall saker som oppdages.

– Det kan henge sammen med at det er opprettet et nasjonalt utvalg. I tillegg har det kommet en forskningsetikklov, og det er blitt mer oppmerksomhet rundt uredelighet også på lokalt nivå, forklarer Vinther.

Redelighet er et eget punkt i det generelle etiske regelverket for norsk forskning. Der slås det fast at den enkelte

forsker har ansvar for sin forsknings troverdighet. Fabrikking, forfalskning, plagiering pekes på som spesielt alvorlige brudd på god forskningsetisk praksis.

Dekan Hanevik mener saken handler om Høgskolens troverdighet.

Han tror ikke denne enkeltsaken alene gjør noe utslag, og understreker at det er svært viktig å forhindre at det skjer igjen.

– Vi vil ta dette tydelig opp blant våre ansatte. Enkeltstående tilfeller som denne saken finner man på de fleste institusjoner over tid. Men det er svært viktig for oss å motarbeide at brudd på forskningsetikk skjer igjen, sier han.

universitas@universitas.no

Håndtering av plagiat

- Forskningsartikler sjekkes ikke for plagiat, slik eksamensarbeider gjør. Forskeren selv har et ansvar for troverdigheten i sin egen forskning.
- Juks blir først oppdaget dersom andre forskere leser artikkelen og legger merke til at stoffet ser kjent ut, eller på andre måter fatter mistanke og varsler.
- Alle akademiske institusjoner skal ha rutiner på hvordan mistanker om plagiat eller annen forskningsetisk juks skal behandles.
- Plagiatsaken ved HiOA har vært behandlet lokalt. Klager kan også behandles nasjonalt av granskingsutvalget til Den nasjonale forskningsetiske komité.

Kilde: De nasjonale forskningsetiske komiteene og Høgskolen i Oslo og Akershus.

Knut Patrick Hanevik, dekan ved HiOA

tidligere har vært publisert av andre forskere, sier Hanevik.

– Ekstremt skadelig

Hanevik mener det er forsvarlig at forskeren kan fortsette i sin stilling. Forskeren vil nå bli gitt tydelig opplæring i siteringsregler, men Hanevik tror det vil bli ekstremt vanskelig for personen å gjenvinne troverdigheten som forsker.

– Det er nesten umulig. Det vil i alle fall kreve ekstremt hardt arbeid, sier dekanen.

Han mener hele saken er en ekstrem belastende for forskeren.

– Det er nesten ikke mulig å beskrive. I forskningsmiljø er dette ekstremt skadelig for hans rykte og troverdighet.

Forskeren har valgt å trekke artikkelen. Han har ikke svart på Universitas' henvendelser.

universitas@universitas.no

Labløping: Ingeniørstudenter ved Høgskolen i Oslo og Akershus forteller om løpende labingeniører og krav om å lage større studentgrupper enn før. Fra venstre Lars Kvinge, Silje Agnes Grøslie Wennesland og Vegard Line.

Sliter med lære

Landets ingeniørutdanninger streber med å få nok lærere. HiOA har opprettet 16 nye stillinger for å møte det økende behovet.

Lærermangel

tekst Benedicte Tobiassen
Henrik Evertsson
Ingrid E. Daae
Hanna Skotheim
Petter Brønstad
foto Nicolay Woldsdal

Ingeniørutdanning blir stadig mer populært, men utdanningsinstitusjonene har problemer med å dekke behovet for lærere til det ettertraktede studiet.

I en ringerunde Universitas har tatt til flere av landets ingeniørutdanninger oppgir seks av ni at de sliter med å få nok lærere (se faktaboks).

Fakultet for teknikk, kunst og design (TKD) ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) er blant fakultetene som sliter med å tiltrekke seg nok undervisere.

– Det er en utfordring å rekruttere til enkelte av utdanningene, spesielt på Institutt for bygg- og

energiteknikk, sier seksjonssjef for økonomi ved TKD, Stine Kihl.

– Foreløpig har vi ikke problemer med å finne forelesere, sier hun.

I langtidsplan og budsjett for 2015 til 2017 har fakultetet vedtatt å opprette 16 nye stillinger.

Konkurrerer mot næringslivet

Ifølge dekan Petter Øyan ved TKD ligger utfordringen i å finne førsteamanuensiser, siden det er høy

etterspørsel etter ingeniørkompetanse i næringslivet.

– Deler av næringslivet er i stand til å betale mer enn oss. Likevel har jeg en følelse av at noen av ryktene om lønningene i næringslivet er noe overdrevet, sier han.

Seksjonssjef ved økonomi, Stine Kihl, nevner også lønn som en mulig faktor.

– Etter en fullført bachelor kan en ingeniør forvente om lag 480.000 kroner i årslønn i privat

sektor. En ingeniør med master får enda høyere lønn. Deretter er det en relativt bratt stigningskurve i lønnsutvikling, sier hun.

Merker mangelen

Ingeniørstudent Vegard Line har lagt merke til mangelen på ansatte.

– Forrige semester jobbet vi mye på lab. Da var det én labingeniør, og det ble mye stress. Labingeniøren måtte løpe gjennom de forskjellige labene, sier han.

Line går det siste året på bachelor i «ingeniørfag – elektronikk og informasjonsteknologi» sammen med Lars Kvinge, Viggo Tellefsen Wivestad og Silje Agnes

FOTO: HENRIK EVERTSSON

Bekymret: – Vi ser at institusjonene ikke har mulighet til å konkurrere når det kommer til lønn, sier Steinar Pedersen i NITO student.

Frykter for kvaliteten

Leder for studentene i Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon (NITO), Steinar Pedersen er bekymret på vegne av studentene.

– Mangel på lærere går ut over kvaliteten på utdanningen. Det blir mindre oppfølging og veiledning, og større avstand mellom studentene og de faglig tilsatte, sier han.

Pedersen frykter at den ytterste konsekvensen av dette vil være å måtte legge ned studier fordi man ikke har nok vitenskapelig ansatte innenfor de forskjellige fagområdene.

– Jeg tror dette er et problem som gjelder mange ingeniørutdanninger, sier han.

Trenger salgsargumenter

Pedersen tror et av hovedproblemene ligger i konkurransen med næringslivet.

– Vi ser at institusjonene ikke har mulighet til å konkurrere når det kommer til lønn.

Han ønsker mer penger fra

regjeringen.

– I utgangspunktet er jeg ikke bekymret for fremtiden, forutsatt at det faktisk blir tatt grep fra regjeringen og Stortinget om å gjøre noe med bevilgningene til utdanningene.

– Bekymringsfullt

Generalsekretær i Tekna, Ivar Horneland Kristensen, synes det er bekymringsfullt når en så sentral skole som Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) sliter med mangel på ansatte.

– Det er et høyere antall studenter som skal gjennom enn tidligere. For å redusere frafallet er undervisere og professorer avgjørende, sier han.

Lønn er viktig i konkurransen om de gode hodene, men det er andre elementer som er viktigere, ifølge ham.

– Å legge til rette for å utvikle seg, et stimulerende arbeidsmiljø og det å kunne jobbe på ulike grenseflater, er nok det viktigste, sier han.

universitas@universitas.no

Lønnsmangel

Grøslie Wennesland.

De fire studentene har fått instruks om å lage store grupper fordi det ikke finnes nok veiledere.

– Vi har fått beskjed om å lage store grupper i hovedprosjektet vi driver med for tiden. Før kunne man være fra to og oppover – nå

er det et minimumskrav med fire per gruppe, sier Line.

TKD har ifølge dem brukt studentassistenter for studentene som går på andre året.

– Mange av oss er for eksempel assistenter fordi det ikke er nok lærere, sier han.

Pedersen synes det er uheldig, men ser samtidig lyspunkter ved det å jobbe i team.

– I en jobbsituasjon jobber man nødvendigvis ikke individuelt. Man blir satt på prøve ved å måtte samarbeide med flere.

Må fylle stillingene

Dekan Petter Øyan ved TKD sier fakultet har stillinger som må fylles. Han har følgende kommentar til det studentene forteller:

– Jeg vet vi har noen utfordringer knyttet til at vi har fått et stort opptak av studenter. Mange sa ja til tilbudet. Vi forsøker å gi alle et fullverdig og godt undervisnings-

«Deler av næringslivet er i stand til å betale mer enn oss»

Petter Øyan, dekan ved Fakultet for teknikk, kunst og design ved HiOA

Lærermangel på ingeniørutdanningene

- Disse høyskolene og universitetene sliter også med å få nok lærere: Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Ålesund, Universitetet i Stavanger, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Østfold.
- Med unntak av Høgskolen i Bergen er det ingen som kunne tallfeste hvor mange stillinger det er snakk om.
- HiB opplyser at de lyste ut 5 til 6 stillinger der de ønsket sivilingeniører med eller uten doktorgrad i 2013. Disse har blitt lyst ut på nytt.
- HiÅ opplyser at de ofte bare har 1 til 2 kvalifiserte for hver gang stillinger utlyses.
- Høgskolen i Østfold leier inn 10 til 20 prosent eksterne undervisere.

tilbud, sier han.

Øyan forteller at TKD jobber kontinuerlig med å få på plass nok undervisere.

– Men jeg kan ikke si at vi mangler et bestemt antall ansatte, sier han.

Fordel med praktisk erfaring

De fire ingeniørstudentene ved HiOA er alle enige om at lønn kan være en forklaring på hvorfor utdanninga sliter med å få nok lærere.

– Men for meg er lønn andre-

prioritet. Jeg tror jeg kommer til å utdanne meg videre for så å ta en jobb som virker kul, sier Wi-vestad.

De skjønner også at nyutdannede velger privat sektor fremfor offentlig sektor.

– Det er jo ikke alle som vil jobbe som lærer eller foreleser. Jeg kunne ikke tenkt meg å forelese med det første. Det skal bli deilig å komme seg ut av klasserommet, sier Wennesland.

universitas@universitas.no

UKAS STUDENT

tekst Eirik Billingsø Elvevold
foto Aleksander Myklebust

■ HVEM: Tord Øverland

■ VERV: Leder i Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA)

Utrettelig utfordrer

Livet som leder er teknisk og utfordrende. Likevel innser Tord Øverland at verden går videre hvis han ikke er perfekt.

Tord Øverland arbeider nå på heltid som leder av Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Før han vant ledervalget i april, har han vært læringsmiljøansvarlig i Studentparlamentet og ergoterapi-student ved Høgskolen.

– Du har tidligere uttalt at du opplevde studentpolitikken som en «boble»? Stemmer det fortsatt?

– Du blir jo bitt av basillen som tillitsvalgt. Tidligere var jeg den typiske «Miss Universe» som brydde meg litt for mye. Jeg bryr meg fortsatt jævlig mye, men jeg kuler'n litt mer og innser at verden ikke går under selv om jeg ikke leverer to hundre prosent hele tiden.

– Hvordan inkluderer man resten av studentene i «bobla»?

– Vi tillitsvalgte må prøve å ha en litt mer folkelig stil. Vi er jo ikke bare fire personer som sitter på et kontor – vi er mennesker vi og.

– Hva ønsker du å utrette som leder?

– Først og fremst har jeg lyst til å sørge for at studentenes stemme er en seriøs aktør som kommer med konstruktive forslag og som tør å utfordre seg selv på nye områder.

– Dere kjører nå den kreative kampanjen «Ikke still til valg...» for å lokke nye kandidater til parlamentsvalget. Er det vanskelig å engasjere studentene på HiOA?

– Det er vanskelig å engasjere alle studenter. Det stilles høye krav til studentene i dag, men vi får ikke nok igjen for det. Det fokuseres blant annet for lite på sosial utvikling og tilhørighet. Når det gjelder kampanjen, er det vinn-vinn. Vi håper på flere kandidater, men hvis vi ikke får det har vi

jo oppnådd målet vårt om å få bestemme.

– Hva har vært din mest utfordrende sak til nå?

– Arbeidet med Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning. De gjennomgikk strukturen ved Høgskolen, og det var teknisk krevende. Min største utfordring rent personlig har vært å lære mer om økonomi.

– Har du merket mye til HiOAs universitetssatsing?

– Jeg har ikke hørt så mye mer snakk om den, for å være helt ærlig. Ledelsen vet hva de mener, og vi studenter står fast på våre krav om hvordan vi bør jobbe videre.

– Du har ønsket mer politikk og mindre organisasjon på møtene. Har du fått til det?

– Det er en vanskelig omstilling både for parlamentet og arbeidsutvalget. Vi snakker mer politikk nå,

men vi har fortsatt en vei å gå med den kulturendringen. Man må ha store forkunnskaper for å mene noe om politikk.

– Har du noen eksempler på nye meninger som har gjort seg gjeldende på møtene?

– Vi ønsker blant annet å gjøre HiOAs språkbruk mindre byråkratisk. Der føler jeg at vår stemme blir hørt – vi møter endringsvilje.

– Er det vanskelig å involvere studentene mer i Høgskolens forskning?

– Det er vanskelig når man ikke snakker om de gode løsningene i fellesskap. I noen fagmiljøer er de svært positive, i andre ikke så positive.

e.b.elvevold@universitas.no

Lik rett: Marianne Andenæs, leder for Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo, ønsker at beslutninger om et eventuelt forbud av niqab ved UiO skal tas sentralt, for å sikre lik rett til utdanning.

ARKIFOTO: HANS DALANE-HVAL

Krever ny niqab-politikk

Studentleder Marianne Andenæs mener ikke det bør være opp til instituttene ved UiO å forby niqab.

Niqab

tekst Nina Sofie Pedersen

– Universitetet i Oslo må sørge for lik rett til utdanning. Vårt forslag om en sentral komité kan sikre det på best mulig måte, sier Marianne Andenæs, leder for Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO).

I dag er det opp til de enkelte instituttene å bestemme om det er lov for studentene å bruke niqab. Studentparlamentet mener det bør opprettes en sentral komité som skal vurdere om det er greit å forby heldekkende hodeplagg dersom det «er til vesentlig og konkret hinder eller fare for undervisningen».

– Det vil sørge for at instituttene ikke kan avgjøre at noen skal forbys tilgang til undervisningen kun basert på en skjønnsvurdering, sier Andenæs.

Hun mener dagens ordning ikke er god nok for å sikre lik rett til utdanning ved UiO.

Støtter forslaget

Tidligere student ved UiO Somia Salaouatchi ble nektet å bruke niqab i visse undervisningssituasjoner på Institutt for spesialpedagogikk.

Hun er svært glad for Studentparlamentets forslag. Hun håper en slik ordning vil kunne sikre rettferdig behandling for andre studenter som ønsker å dekke til ansiktet.

– Jeg håper vedtaket vil bidra

til å få på plass et regelverk som forbyr slik diskriminering, sier hun.

Mangler nasjonalt lovverk

Andenæs håper at Studentparlamentets forslag vil få ringvirkninger.

«Vi håper de andre studentdemokratiene følger etter.»

Marianne Andenæs, studentparlamentsleder ved UiO.

– Nå har vi startet med vår egen institusjon og håper at de andre studentdemokratiene følger etter, sier Andenæs.

Hun møter imidlertid liten støtte fra ledelsen ved UiO.

– Vi diskuterer gjerne konkrete forslag, men i dag ser vi ikke noe behov i for å endre praksis, sier prorektor Ragnhild Hennum.

Ønsker totalforbud

Problemstillingen er for tiden også aktuell på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Der ønsker fakultet for helsefag å innføre totalforbud av niqab.

Lederen for studentparlamentet ved HiOA, Tord Øverland mener at totalforbud ikke er veien å gå.

– Akademia skal ikke ekskludere

re enkeltgrupper. Man må vurdere hver sak ut fra et faglig perspektiv, og ikke hva man kan føle er ukomfortabelt, sier han.

Studentparlamentet ved HiOA har imidlertid ikke fattet noe vedtak vedrørende bruk av heldekkende hodeplagg.

Ser til UiO

Studiedirektør ved HiOA, Marianne Brattland, forteller at de er i dialog med UiO om hvordan man kan håndtere heldekkende hodeplagg.

– HiOA har et utkast til policydokument ute på høring på fakultetene og har fått mange gode innspill i denne saken. Jeg regner med at vi har policydokumentet på plass innen utgangen av året, sier hun.

ninaspe@universitas.no

Niqab i høyere utdanning

■ Det foreligger ikke noe nasjonalt regelverk for høyere utdanningsinstitusjoner som regulerer plagg som skjuler ansiktet.

■ Høgskolen i Telemark la i høst ned forbud mot bruk av heldekkende plagg.

■ Fakultet for helsefag ved Høgskolen i Oslo og Akershus ønsker totalforbud mot heldekkende plagg.

■ Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo nektet tidligere i år student å bruke niqab i visse undervisningssituasjoner.

RIKSREVISJONENS ÅRLIGE RAPPORT: – Kunnskapsdepartementet bryter regelverket

Har oversikt: Lars Vasbotten i Kunnskapsdepartementet forteller at frafallet ved de private høyskolene er noe departementet vil vurdere spesiell oppfølging av.

Riksrevisjonen mener den økonomiske oppfølgingen av de private høyskolene er for dårlig. – Vi har god oversikt, mener Kunnskapsdepartementet.

Tilsyn

tekst Astrid Hovde
foto Line Hårklau

Hvert år gir Kunnskapsdepartementet (KD) 1,1 milliarder kroner i tilskudd til private høyskoler og 71 millioner kroner til private fagskoler.

I rapporten, som ble publisert i høst, kommer det fram at KD ikke har evaluert tilskuddsordningene på ti år.

Riksrevisjonen mener KD har begrenset kunnskap om tilskuddsordningene er effektive og om de brukes riktig. Riksrevisjonen mener den dårlige oppfølgingen bryter med reglene for økonomistyring i staten.

– Riksrevisjonen synes ikke at KD i tilstrekkelig grad har fulgt

opp tilskuddsordningene. Dette gjelder både økonomisk og faglig, sier Per Anders Engeseth, ekspedisjonssjef i Riksrevisjonen.

Kan ramme studentene

Dette kan få store konsekvenser for studentene ved de private høyskolene og fagskolene, ifølge Engeseth.

– Hvis skolen har dårlig økonomi, kan det føre til at studentene ikke får undervisning som forutsatt, sier Engeseth.

En av Riksrevisjonens bekymringer er studentfracfall ved de private skolene. Ifølge Riksrevisjonens rapport er det 40 prosent av studentene som ikke fullfører påbegynt utdanning.

Dette kan være en konsekvens av KDs manglende oppfølging, mener Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen kritiserer også KD for ikke å avklare økonomiske spørsmål med skolene.

– Hvis skolene har bygd opp betydelig egenkapital, har Riksrevisjonen kritisert at departementet ikke har avklart hva som skjer med midlene hvis skolene avvikles, sier han.

God oversikt

Avdelingsdirektør i KD, Lars Vasbotten, mener på sin side at de har oversikt.

– Vi har et ganske omfattende system for oppfølging av private høyskoler og fagskoler i dag. Vi mener vi har god oversikt over hvordan disse pengene blir benyttet, sier Vasbotten.

– Men dere har ikke evaluert tilskuddsordningene på ti år?

– Vi har en relativt god oversikt

på bakgrunn av våre analyser, løpende evalueringer og nær dialog og samarbeid med virksomhetene, sier han.

Vasbotten er imidlertid enig i at det høye frafallet ved de private høyskolene er et problem.

– Frafallet ved de private høyskolene er noe departementet vil vurdere spesiell oppfølging av, sier Vasbotten.

Har satt ned ekspertgruppe

Vasbotten er også enig i andre deler av Riksrevisjonens kritikk.

– Departementet deler Riksrevisjonens vurdering av at det er behov for å se nærmere på faglige resultater, sier Vasbotten.

KD har satt ned en ekspertgruppe som skal se på regelverket for bruk av statlige tilskudd og egenbetaling fra studentene ved de private høyskoler og fagskoler.

Gruppen blir ledet av Marianne Andreassen, direktør i Lånekassen. Hun forklarer at ekspertgruppen skal klargjøre innholdet i

Riksrevisjonen:

■ Riksrevisjonen skal bidra til at offentlige midler blir brukt og forvaltet slik Stortinget har bestemt.

■ Riksrevisjonen har en uavhengig stilling og rapporterer resultatene av revisjonen og kontrollen til Stortinget.

■ Riksrevisjonens rapport for budsjettåret 2013 avdekker at Kunnskapsdepartementet i for liten grad følger opp og styrer tilskuddene til private høyskoler og private fagskoler i Norge.

regelverket til skolene det gjelder.

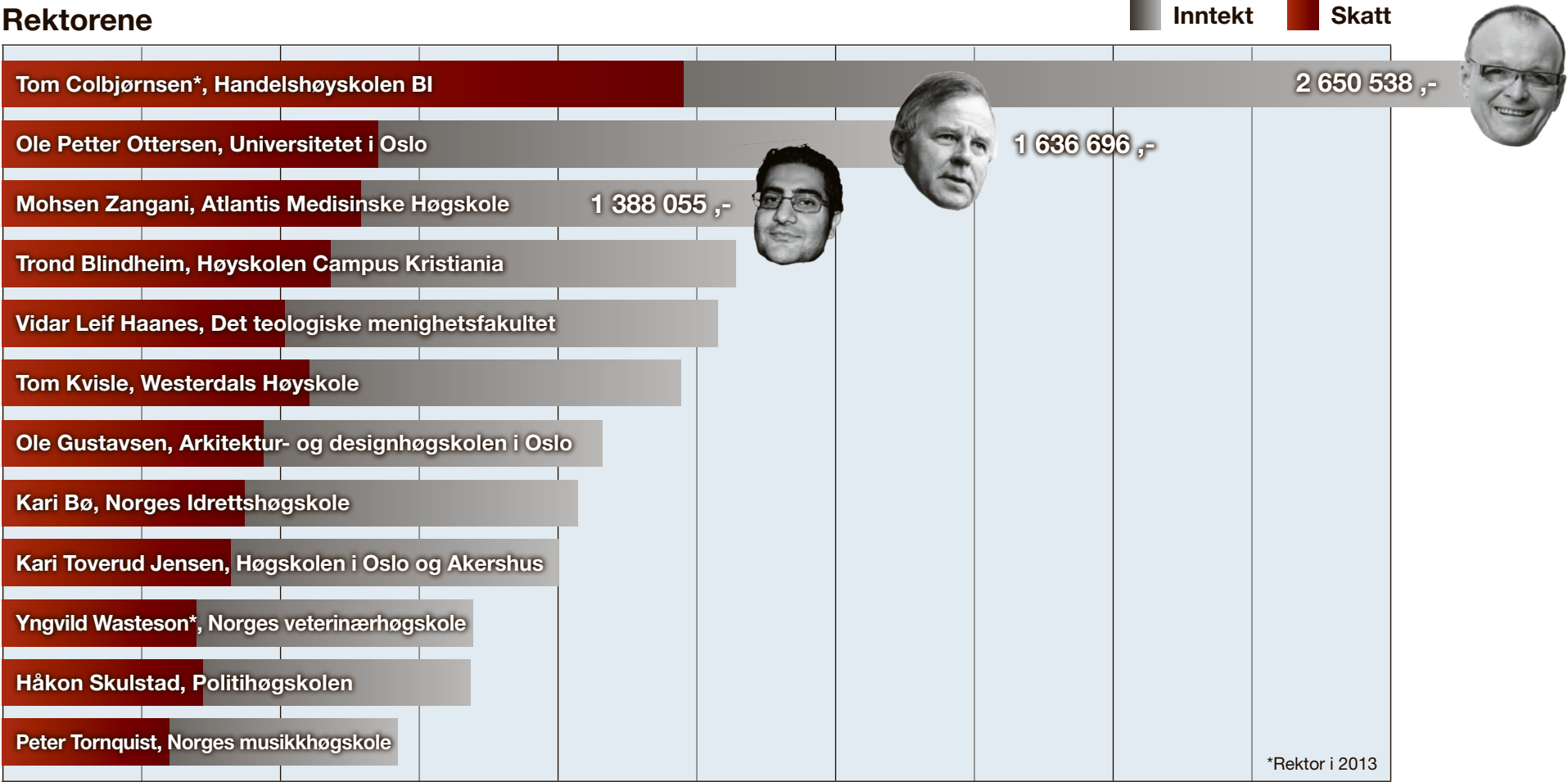
– Vi legger fram vår rapport ved årsskiftet, sier hun.

Vasbotten vil ta imot resultatet fra ekspertgruppa når den tid kommer.

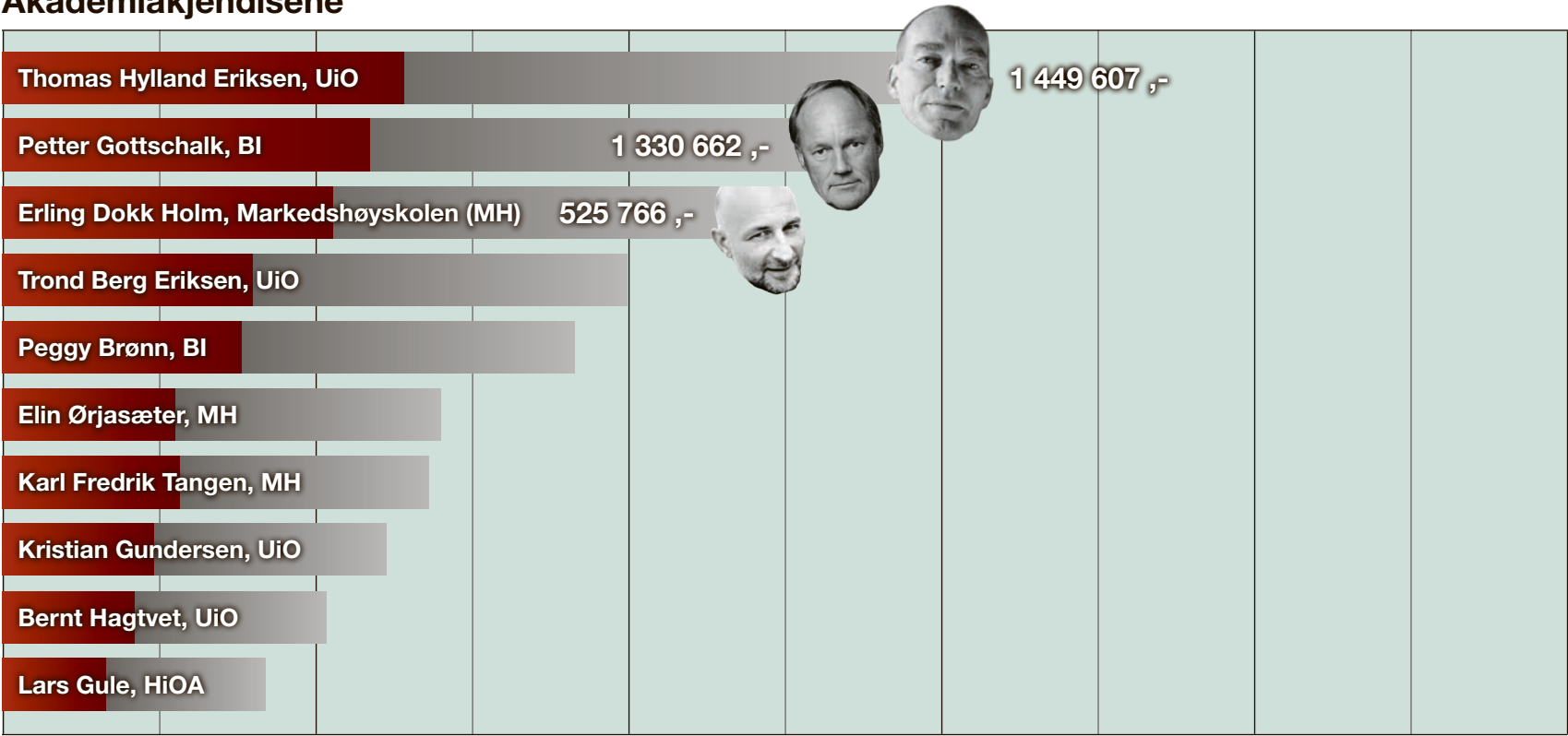
– Departementet vil avvente forslagene til ekspertgruppa, før vi gjør endringer i systemet for oppfølging av disse institusjonene, sier han.

Dette tjener akademikertoppene

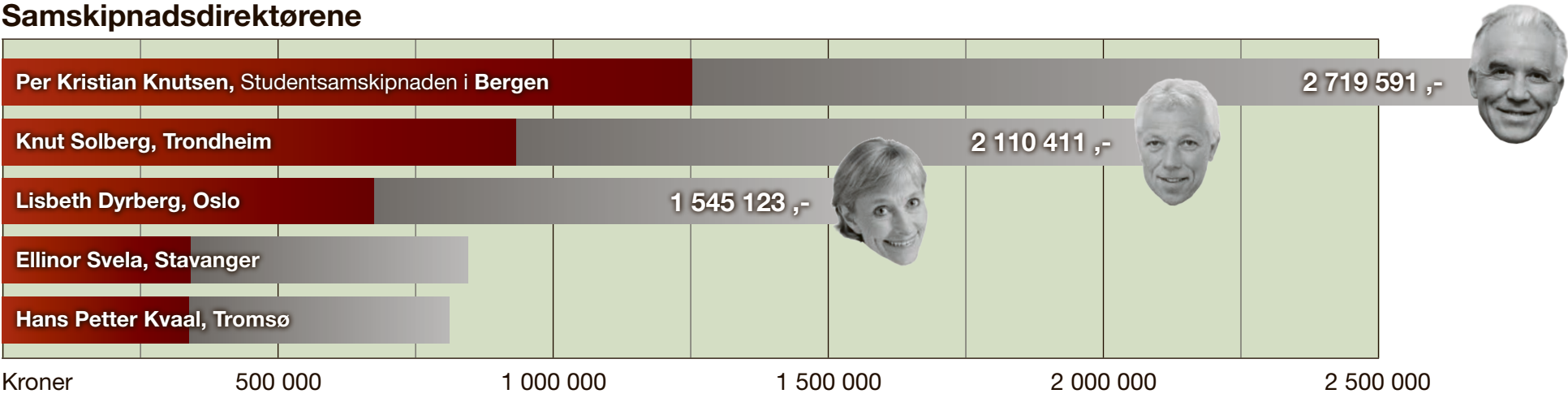
Rektorene

Akademiakjendisene

Samskipnadsdirektørene

debattredaktør: **Anders Sondrup**
debatt@universitas.no 971 08 086

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

På Stompa løs

«Hvordan kan studier med så høye poengkrav som medisin og odontologi ha så mange studenter med dårligere norsk-karakter enn å at dette utgjør et problem? **Pelle**

Kan det skyldes kvoterings-ordninger for minoriteter? **Goy**

Du store alpakk! Hvorfor spør ikke journalisten om hvordan studier som har noen av de høyeste inntakskravene i Norge nå fylles opp av studenter uten gode norsk-kunnskaper? Er det ikke lenger nødvendig å kunne norsk for å få et topp vitnemål fra videregående skole? I så fall har krisen i skoleverket nådd katastrofale proporsjoner. Denne saken skriker etter videre oppfølging. **Lektor Tørdal**

Hentet fra debatten til nyhetssaken
«Vil ha strengere norsk-krav»

Rett skal være rett

«Sist jeg sjekket var aldri DNS truet av konkurs, men snarere selskapet de eier sammen med UIO & SIO. **Mohawken**

Hentet fra debatten til nyhetssaken
«Fordelte studentmillioner etter planen»

Kvakksalvere og kverulanter

«Psykiatere er utdannet leger. Kvakksalver er et begrep som på norsk språk betyr en person som tar syke i kur (behandler syke) uten å være utdannet lege. Vanskeligere er det ikke. Det er en ren faktaopplysning, ikke noen form for skjellsord. Psykologer er innplassert ved SV-fakultet og er dermed per definisjon samfunnsvitere. Faget anses i hele verden som en samfunnsvitenskap. I Norge har noen «kliniske psykologer» fått kverulert seg til status som «helsepersonell», men ikke i noe annet land i hele verden har psykologer fått en status i helsevesenet som tilsvarer dette. Det er riktig nok flytende overganger mellom fag, men psykologi har mest til felles med sosiologi og pedagogikk, og med andre samfunnsfag. Det finnes også sosiologer som kaller seg «kliniske sosiologer». **Leif**

Hentet fra debatten til nyhetssaken
«Vil fjerne karakteren E»

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@tmtobiassen @Universitas_no Fint! Påpeker gjerne en annen feil: jeg er ikke sitert i twitter-spalten deres!

15. okt

Eksibisjonistisk ekspert

@rossavik @LenaSG Lite. Jeg evakuerte til Bergen og ble student allerede et halvt år før jeg fylte 18.

17. okt

Den skal tidlig krøkes

@annebitsch Student: \»Den hovedboka på pensum, vett... Jeg har begynt å legge den med undersiden opp. Mamma skvatt av coveret.\» Gotta love my job.

16. okt

Bitsch i akademia

@somalieren @Doremus42 Jeg har ikke møtt en lærer (student) som har blitt møtt med hijabnekt. Så de dekker vel bare håret. @danielelias_m @SORstavik

16. okt

Ikke dekkende debatt

@Torkil @SP_UIO SJUKE TILSTANDER PÅ UIO: Siste ledd i UiOs valgreglement paragraf 12.3 slo inn på møte nå:

15. okt

ALARM, ALARM!

@A_Wyller Hvorfor er det ikke grønne skilter på begravesesbiler?

19. okt

Gi meg noe grønt, a

@HadiaTajik Gratulerer @aufnorge med ny, dyktig leiar og @ManiHussaini med vervet! #AUFLM

19. okt

O, store leiar i

Hev kvaliteten på fremtidens lærere ved å ta bort karakteren E

Karakterkrav

Sverre Søråas, student på 3. året på lærerutdanningen ved HiOA

I **Universitas** 7. oktober 2014 spør Ingar Jarle Vaage, professor ved Institutt for klinisk medisin om du vil «at en lege med liten vurderingsevne og selvstendighet skal ta avgjørelser som står om liv og død». Bakgrunnen er at han ønsker å ta bort karakteren E, for det er nettopp hva den karakteren står for.

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) burde stille det samme spørsmålet til fremtidens elever i norsk grunnskole: «Vil du ha en lærer som viser liten vurderingsevne og selvstendighet?» Ved at HiOA ikke stiller dette spørsmålet gjør de en jobb som står til karakteren E hvis vi ser med øynene til fremtidens skoleelever.

Kunnskapsdepartementet (KD) har kommet frem til at det er dyktigere lærere landets skoler trenger for å gi en bedre opplæring til elevene enn den de får i dag.

De har derfor vedtatt at det skal være minstekrav for å komme inn på lærerutdanningen. For et par år siden ble minstekarakteren i norsk satt til 3,5 og rett rundt hjørnet støter vi på minstekravet 4 i matematikk. De beste lærerne i norsk skole burde være de beste studentene som går ut fra norske videregående skoler. Å implementere kravene fra KD tar tid. Mens vi venter utdanner HiOA lærere som ikke kan undervise!

Kan det stemme? Dessverre så er svaret ja. Høsten 2012 startet jeg på lærerutdanningen. I faget matematikk ble det satt i gang tiltak for å få ned strykprosenten fra miserable 47 prosent fra året før. Ikke lenge før eksamen våren 2013 hadde vi én uke kun med grunnleggende matematikk, det som året før hadde vært årsaken til den skyhøye strykprosent. Ukeskurset ga resultater. Strykprosenten gikk ned til 35. En forbedring på hele 12 prosentpoeng. HiOA fikk positiv omtale i avisene og var såre fornøyd.

Men var det egentlig særlig bra, det de hadde fått til? Hadde de ikke kanskje gjort fremtidens skoleelever en bjørnetjeneste?

Sannheten kommer frem av tallene. Samtidig som 47 prosent strøk i 2012 så fikk 5 prosent karakteren D og 3 prosent karakteren E. I 2013 var strykprosenten gått ned til 35, men samtidig fikk 18 prosent karakteren D og 12 prosent karakteren E. HiOA var fornøyd samtidig som fremtidens skoleelever gråt. For hvilke elever ønsker seg lærere som har så dårlig kunnskap i matematikk at de får D eller E på lærerutdanningen?

Jan Oxholm Gordeladze, tidligere høyskolelærer ved HiOA, uttaler i Universitas 8. oktober at læringskulturen på HiOA er lunken og at han fikk beskjed «om ikke å legge listen for høyt for studentene» da han underviste på høgskolen. Leder av studentparlamentet, Tord Øverland, sier i den samme artikkelen «at kravene bør skjerpes på en slik måte at kvaliteten opprettholdes, men presiserer samtidig at kravene ikke må være urealistiske». Én måte å øke kravene til studentene på er å ta vekk karakteren E. Da vil man sørge for at fremtidens skoleelever slipper å møte lærere som viser «liten vurderingsevne og selvstendighet».

«**Norsk skole** er den beste i verden.»

Det var hva man trodde frem til PISA-testene i 2000 en gang for alle avslørte at så likevel ikke var tilfelle. Etter

det er det blitt satt i verk mange ulike tiltak for at resultatene skal bli bedre. HiOA burde, som Norges største høgskole, ligge i tet hva gjelder kvalitet i utdanningen av lærere. De må sørge for at kvaliteten på dem som kommer ut på andre siden er av en slik kvalitet at norske skoleelever får en tilfredsstillende opplæring. Kvaliteten kan enkelt heves ved at studentene ikke har mulighet til å gå ut av lærerutdanningen med karakteren E på vitnemålet. Da vil fremtidens elever gi HiOA en bedre karakter enn E fordi de slipper å få lærere som viser «liten vurderingsevne og selvstendighet».

«*Norsk skole er den beste i verden. Det var hva man trodde frem til PISA-testene i 2000 en gang for alle avslørte at så likevel ikke var tilfelle.*»

Motstand mot sammenslåing

Medisin

professor Jan Oxholm Gordeladze, IMB, Avd. for Biokjemi

Ja, det er riktig at mange av oss har vært og fortsatt er kritiske til sammenslåingen av avdelingene for Biokjemi, Fysiologi og Anatomi. Debatten har egentlig aldri nådd grasrota, og selv om vi følger med ved å gå på allmøter, får vi liten informasjon om hva som vil skje i praksis.

Temaer vi etterlyser er blant annet: Hvordan vil stillingsstrukturen bli når den nye studieordningen Oslo-2014 for medisinerne trår i kraft? Hvem skal undervise, hvor mye og hvordan? Ingen simuleringer av det nye systemet er foretatt opp mot nye undervisningsformer, og mange med mest undervisningserfaring blir aldri hørt. Hvordan kan man eventuelt bruke studenter i undervisningen slik man gjør i USA? Kan man «skjevfordele» undervisnings- og forskningsinnsats? Med like store muligheter for karriere og tilsvarende lønnsutvikling?

Det snakkes lite om hvordan andre land organiserer den prekliniske undervisningen. Det finnes en internasjonal gruppering (IAMSE) som avholder årlige møter der man diskuterer preklinisk undervisning nøyte (både pensum og pedagogikk, eksempelvis såkalt «scholarly teaching»). Her er UiO meget fraværende, etter min mening. Det snakkes også om å lage grupperinger (klynger) av forskere

på tvers av de gamle avdelingene, effektivisere for å få større eksterne tildelinger til forskning. Vi får mindre og mindre frie midler fra UiO, til forskjell fra andre land som Frankrike med frittstående forskningsenheter, der den statlige basaltildelingen er til å «leve av». UiO har tydeligvis planer om helt å avskaffe internmidlene til forskning, og dermed la en del forskere «dø en stille død».

Det er nok slik at mange som tier har gitt opp å påvirke, ikke tror jeg at de er særlig engstelige for represalier fra ledelsen, som selvfølgelig ikke skal kritiseres hele tiden. Mitt råd til ledelsen er å se til USA og Frankrike (ett av flere forslag med egenerfaring i jobb som «Fulbright scholar» i USA og gjesteprofessor i Frankrike) når det gjelder organisering av undervisning og forskning, respektive. Da får man systemer alle kan leve med. Og det spiller ingen rolle om avdelinger blir slått sammen eller ikke! Vår frykt for en slik utvikling er nesten ubegrunnet siden man i andre land har vært gjennom prosessen for 10– 15 år siden. Undertegnede har i sitt «tidligere liv» vært medisinsk sjef i MSD Norge, grunnlagt og drevet undervisning av legesekretærer på høyskolenivå, vært timelærer ved HiOA og Atlantis, og dermed undervist så godt som alt i «premedisin» og ernæring utenom anatomi. Jeg prøvde også å innføre TBL (teambasert læring) i preklinikken for 10– 12 år siden, uten hell. Nå er det blitt «pop»! Jeg frykter derfor at manglende infrastruktur vil utelukke en tett oppfølging av medisinerstudentene.

Ny liberal røst

Nytt parti

Espen Hagen Hammer,
leder av liberalistene

Liberalistene er et flunkende nytt politisk parti, og som navnet antyder er politikken vår basert på liberalistisk ideologi.

Selv om medlemmene våre gjerne er både intelligente og kunnskapsrike, går vi ikke rundt og later som om vi er eksperter på alt fra samferdsel og helse til kultur. I stedet for å detaljstyre jernbane, sykehus og teater – slik de andre partiene vil – ønsker vi å frigjøre alt dette fra politikernes grep, og overlate driften til eksperter i den sivile sektor.

Innen utdanning betyr dette at vi vil trappe ned den statlige enhetsskolen. Ingen elever er like. Vi har ulike interesser og forutsetninger, og skolesystemet bør ta hensyn til dette. Liberalistene ønsker derfor å slippe til kreative entreprenører som ivrer etter å lage et variert og godt utdanningstilbud.

I dag viser undersøkelser at hver femte 14-åring er funksjonell analfabet, og elevenes prestasjoner på de internasjonale PISA-testene har falt dramatisk etter reformene på 90-tallet. Disse eksemplene viser at det offentlige skolesystemet har

sviktet grovt i sine kjerneoppgaver, til tross for at Norge er blant de landene i verden som bruker mest penger per skoleelev.

Liberalistene mener at problemet ligger i at politikerne har fått for mye innflytelse over skoler og universiteter, noe som er både umoralsk og ineffektivt. Umoralsk fordi det er du selv som har rett til å velge hvilke utdanningstilbud du vil betale for. Ineffektivt fordi politikerne representerer et enormt fordyrende mellomledd mellom tilbyder og bruker. I stedet for

«Liberalistene mener at problemet ligger i at politikerne har fått for mye innflytelse over skoler og universitetet, noe som er både umoralsk og ineffektivt.»

at utdanningstilbud og pris blir avtalt direkte mellom utdanningsinstitusjon og student, har man altså et mellomledd som på forhånd bestemmer tilbudet og hvor mye det skal koste.

Denne prosessen er mer tungvinn og tidkrevende enn om man skulle gjort det på Liberalistenes måte. Det er viktig å huske på at alle byråkratene og politikerne som jobber innen utdanning skal ha lønn, og dette i kombinasjon med at sko-

ler og universitetene er uten konkurranse fører til at disse blir unødvendig dyre. Byråkrati og reguleringer bidrar dessuten til å gjøre skolesystemet tungrodd og lite mottakelig for innovasjon når det gjelder pensum, undervisningsmetoder og organisering av skolehverdagen.

Ved å gi utdanningsinstitusjonene full autonomi, vil vi etter hvert få se den samme innovasjonen innen utdanningssektoren som vi i dag ser innen elektronikkbransjen. Elektromarkedet har i betydelig grad vært skjermet fra politikerne, og resultatene er på grensen til mirakuløse. For noen tiår siden kostet for eksempel en mobiltelefon fort 100.000 kroner. Den var stor og klumpete, og kunne knapt brukes til å ringe med. I dag kan du kjøpe en langt bedre mobiltelefon til bare noen hundrelapper, og legger du på litt ekstra kan du velge og vrake blant et mylder av funksjonaliteter og applikasjoner som er tilpasset dine egne behov og interesser.

Nøyaktig hvordan skoler og universiteter vil se ut i et fritt samfunn kan vi bare spekulere i, men én ting er sikkert: Utdanningstilbudet vil være ekstremt mye større og rikere enn i dag, og som på alle områder med fri konkurranse vil man ha en jevn stigning i kvalitet og stadig fallende priser.

Et sted å bo

Studentboliger

Sivert Bjørnstad,
stortingsrepresentant, Frp

I mange år har studentene etterspurt flere studentboliger, slik at det blir enklere å finne et sted å bo. Høyre/Frp-regjeringen imøtekommer studentenes ønsker, og setter fart på byggingen av hybelenheter til studentene.

I dag har vi en situasjon hvor det er stor etterspørsel etter studentboliger, mens tilbudet dessverre er sviktende. Fremskrittspartiet er opptatt av at unge skal ha mulighet til å studere uansett økonomisk bakgrunn, og det krever flere studentboliger for å dekke det økende behovet for hybelenheter. Regjeringen ser utfordringene og gjennomfører tiltakene. I budsjettet for 2015 er det bevilget midler til bygging av 1.500 studentboliger. Dette betyr en enklere og rimeligere hverdag for studentene.

I statsbudsjettet er det bevilget store summer for å bygge flere studentboliger, hvorav 2 tredjedeler av hybelenhetene bygges i pressområdene. Fremskrittspartiet mener flere boenheter til studentene en verdt hver eneste krone, da dette er å tilrettelegge for våre fremtidige arbeidere. Fremskrittspartiet er garantisten for en satsing på studentene.

Jernbaneverket er ansvarlig for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold av jernbanenettet i Norge. Vi tilbyr et sikkert og effektivt trafikksystem og er en etat underlagt Samferdselsdepartementet.

Jernbaneverket

Nye perspektiver

Trainee prosjektledelse - Vi bygger fremtiden – vil du være med?

Jernbaneverket drifter og utvikler det norske jernbanenettet. Vi har ansvaret for flere av Norges største landbaserte prosjekter. Prosjektene våre kan være hektiske, men er sterkt preget av godt humør, engasjerte kollegaer og kjærlighet til faget. Den store satsningen på jernbanen i Norge gjør det vanskelig å ikke bli revet med, og dette preger arbeidsmiljøet. Alle som har fullført traineeprogrammet arbeider nå i sentrale roller i Jernbaneverkets investeringsprosjekter.

Er dette noe for deg?

Jernbaneverket søker 8 traineer i Prosjektledelse. Du må være sivilingeniør/masterutdannet, gjerne fra byggfag, kybernetikk, elektro, geologi, planfag el. Gjennom vårt toårige traineeprogram og tett samarbeid med dyktige prosjektledere, blir du godt kjent med prosjektene våre. Vårt mål er at du skal opparbeide deg kunnskap og erfaring til å lede egne prosjekter etter traineeprogrammet.

Stasjoneringssted: 4 i Oslo, 1 i Trondheim, 1 i Larvik, 1 i Holmestrand, 1 i Bergen
Søknadsfrist: 10. november 2014

For fullstendig utlysning, se jernbaneverket.no/karriere

ILLUSTRASJON: MATHIAS FRØYHAUG

Utklassingen

Stadig flere tar høyere utdanning, men klaseskillene er fremdeles store.
Har vi nådd utjevningens yttergrense?

Essay

Torgeir Gjendem Mortensen,
journalist i Universitas

En av de mest slående endringene i det norske samfunnet den siste generasjonen er økningen i antall studenter. Men samtidig som studenter strømmer til høyskolene og universitetene, finnes det fortsatt klaseskillinger i utdanningsvalgene.

– Nå tar langt flere høyere utdanning, men sammenhengen mellom din sosiale bakgrunn og hvilken utdanning du tar er likevel klar, sier sosiologiprofessor Håvard Helland.

Han sitter på et lite kontor i Pilestredet i et virvar av fagbøker og tidsskrifter. Den oransje teglsteinbygningen professoren jobber fra er i seg selv et monument over utdanningsrevolusjonen Norge har gått igjennom. Tidligere huset bygningen arbeiderne på Frydenlund bryggeri, nå rommer den studenter og akademikere på Høgskolen i Oslo og Akershus.

I løpet av de siste 30 årene har antallet studenter steget fra 100 000 til 250 000.

Like muligheter og like ulikheter

Akademikerbarna tar likevel opp en stor andel av plassene ved universitetene og høyskolene. For fødselskullene 1969–75 tok tre av fire høyere utdanning hvis de hadde en mor med mastergrad. Bare 25 prosent med en mor som kun har gått ungdomsskole tok høyere utdanning. Kun én av tjue tok en mastergrad.

Forskning antyder også at studenter fra høyere sosiale lag tar mer prestisjefulle utdanninger, som medisin og juss. Slik opprettholdes skillene mellom klassene, på tross av at flere jevnt over tar lengre utdanning.

– Sosial bakgrunn har mye å si for hvilken studieretning du velger. Det er mange flere med lav sosial bakgrunn her på Høgskolen enn det er på Universitetet i Oslo. I dag er det flere muligheter for alle, men retningsvalg bidrar til at ulikheten ikke minker noe særlig, sier Helland.

Fram til midten av 1900-tallet var høyere utdanning i Norge forbeholdt en eksklusiv minoritet av urbane

menn fra den øvre middelklassen. Statens lånekasse for utdanning ble opprettet i 1947, og skulle sikre lik adgang for alle studiesøkere uavhengig av økonomisk bakgrunn. Antallet studenter har deretter økt gradvis. Men de sosiale forskjellene er fortsatt store.

Overlegent forventingspress

Det store spørsmålet er hvorfor utdanningen til foreldrene våre har så mye å si for hvilken utdanning vi tar.

– Folk med en høy sosial bakgrunn mestrer skolen mye bedre, og i gjennomsnitt får de betydelig bedre karakterer. Gode karakterer gjør så høyere utdanning mulig. Ungdommene tar dessuten forskjellige valg. Foreldre verdsetter utdanning ulikt og det smitter over på barna, forklarer Helland.

«Sosial bakgrunn har mye å si for hvilken studieretning du velger. Det er mange flere med lav sosial bakgrunn her på Høgskolen enn det er på Universitetet i Oslo.»

Håvard Helland, professor i sosiologi

Selv om vi sammenlikner elever med like karakterer fra videregående, har klassebakgrunnen stor betydning når elevene skal velge utdanning. Hvor kommer disse forskjellene fra?

En forklaring sosiologer bruker på fenomenet er sosial posisjonsteori. Teorien antar at vi har et ønske om å unngå å ta mindre utdanning enn våre foreldre. Har du to overlegeførelde ligger det et forventningspress på deg om å bli noe annet enn en rørlegger.

En banal erkjennelse

Som en påminnelse om at noen yrker går i arv, har Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) utsikt mot Slottet i Oslo. De to NIFU-forskerne Joakim Caspersen og Elisabeth Hovdhaugen har skrevet artikkelen *Hva vet vi egentlig om ulikhet i høy-*

ere utdanning?. Så hva vet vi – egentlig?

– Vi har sett en klar sosial utjevning ved at flere har fått tilgang til utdanning. I et vanlig ungdomskull, på 55 til 60 000 personer, tar omtrent halvparten høyere utdanning, sier Hovdhaugen.

Men på tross av at flere tar utdanning er altså klaseskjellen i rekrutteringen stor. Forskjellen skaper debatt innad i det sosiologiske miljøet. Hva hindrer barn av ufaglærte arbeidere å ta høyere utdanning? NIFU-forskerne kritiserer den norske ulikhetsforskningen som sidestiller ulikhet med urettferdighet, og likhet med rettferdighet.

– Å se på fordelinger på aggregert nivå sier rett og slett ikke all verdens om urettferdighet, selv om det tilsynelatende ligger implisitt i mye av forskningen at proporsjonsmessig skjev fordeling er urettferdig, sier Hovdhaugen.

Sagt med andre ord så er ikke klaseskjeller i utdanning nødvendigvis urettferdig om forskjellene er basert på ulike verdier. Det kan hende at ulikhetene kommer av at ikke alle *ønsker* å bli akademikere.

Grenser for utjevning

Selv om ikke alle *ønsker* å ta høyere utdanning, har det vært et mål i norsk utdanningspolitikk at alle skal få *muligheten* til å utdanne seg. En av de viktigste arenaene for å oppnå utjevning har vært skolen. Tilbake i Pilestredet er imidlertid Helland usikker på om utdanningssystemet har skylda for at de sosiale klassene reproduseres.

– Karakterene som gis i skolen er nok basert på både evner og innsats. Likevel har noen elever et forsprang allerede når de starter på skolen, sier Helland.

Professoren sier at sammenhengen mellom sosial bakgrunn og prestasjoner på skolen er temmelig universelt.

– Sammenlignet med 1700-tallet er likheten i skolen større i dag. Men det finnes grenser for hvor mye likhet skolen kan klare å oppnå. Men man skal strebe etter mest mulig likhet og utjevning.

Selv her i Norden, hvor vi har prøvd å utjevne sosiale forskjeller mye hardere enn i resten av verden, er forskjellene fortsatt store. Men kanskje er vi nær ved å nå utjevningens yttergrense: Punktet hvor arv og verdier setter grensene for hvor like vi kan være.

utenriksredaktør: **Ingri G. Bergo**
ingrigb@universitas.no 405 51 189

UTENRIKS

✉ **Melding hjem** fra Beirut**Thea Storey Elnan,**
magasinredaktør i Universitas

En dårlig spøk

Norge åpner for 1000 syriske flyktninger i 2015. Libanon har tatt i mot nesten to millioner allerede.

– **Æsj, der sitter** enda en syrerrotte. De skulle aldri kommet hit, sier Mohammad i det han går forbi en tigger på gata.

Mohammad er student ved American University i Beirut, Libanon. Han er, i likhet med de fleste libanesere, oppgitt over den massive flyktningstrømmen fra Syria siden den arabiske våren startet i 2011. Holdningen til syriske innvandrere er verre enn den norske atferden overfor rumenerne. Rasismen er til å ta og føle på.

I dag har litt i underkant av to millioner syrer søkt tilflukt i Libanon. I et land som huser fire millioner libanesere merkes befolkningsøkningen godt på kroppen. Forholdsmessig skal Norge ta inn 1000 syriske flyktninger til neste år. Og vi kan plukke syrerer fra øverste hylle: helst de friskeste og familier med to til tre barn. Ikke familier med fem, de passer ikke med vår kulturelle forståelse av kjernefamilien.

Gatelangs i Beirut er det nettopp de syriske familiene som fanger blikket: syriske mødre med tre barn på fanget som tigger eller de unge guttene som selger skopuss til fire kroner. Barn som vandrer gatelangs og ikke vet hvor de skal gjøre av seg.

Mohammad er kanskje en av dem som merker flyktningestrømmen til Libanon best. Ikke bare har antall tiggere på gata økt betraktelig det siste året, også prisene på boligmarkedet presses opp av rike syrerer med opptjent kapital. Dette gjør det vanskelig for libanesere å henge med i boligjakten, særlig for nyutdannede. I tillegg har konkurransen på arbeidsmarkedet økt. Slik som noen nordmenn opplever at

svenskene gjør i Norge, «stjeler» kompetente syrerer stillinger og utkonkurrerer libaneserne ved å godta lavere lønn. Arbeidsmarkedet er trangere enn på lenge.

Ikke alle syrerne havner altså på gata. Det er faktisk et fåtall. I et forsøk på å unngå massive flyktningleirer med fattige mennesker som ikke blir integrert gjør den libanesiske regjeringen alt den makter for å assimilere syrerne. Regjeringen har fått syrerer inn i arbeid og finansiert ombygging av gamle bygninger slik at syrerer kan bo der. Regjeringen nekter fortsatt FN å opprette flyktningleirer for syrerer som ennå ikke har funnet seg et hjem.

Denne planen fungerte fint helt frem til 2013. Da maktet ikke den libanesiske staten mer. Det ble for mange syrerer. Integreringen kom ut av kontroll, og rasismen har tatt over.

– **I tillegg** er 98 prosent av syrerne sunnimuslimer. Vi respekterer ulike religioner her i Libanon, altså, men dette skaper en skjev fordeling, sier Mohammad oppgitt. Han tror ikke selv på at sinte og frustrerte libanesere etter hvert vil ta et oppgjør med syrerne.

– Vi ønsker ikke en ny krig, vi fikk nok etter konflikten med Israel i 2006. Det vi ønsker oss er en trygg fremtid, på lik linje med alle andre rundt omkring i verden.

Men vi har allerede passert flere flyers hengende på stolper langs gata der privatpersoner oppfordrer libaneserne til å gjøre livet surt for «syrerrottene».

Alle disse inntrykkene gjør det vanskelig ikke å bli oppgitt over den norske regjeringens tafatte forsøk på å avlaste krisa i sør. Libanon, et land som langt i fra er like ressurssterkt som Norge, klarte over en million før integreringen kom ut av kontroll. Til sammenligning virker 1000 tilbudte plasser som en dårlig spøk.

universitas@universitas.no

FÅ ALTERNATIVER FOR BRASILIANSKER Frustrerte

De store, tradisjonelle partiene dominerer nok en gang det brasilianske valget. – De unge har ingen å se til lenger, sier Brasil-ekspert Torkjell Leira.

Brasil

tekst Eirik Billingsø Elvevold
foto Aleksander Myklebust

Lukten av nybakte brasilianske spesialiteter har for lengst fylt det lille seminarrommet på Det humanistisk fakultet. Latinamerikansk forening har lovet et lite komisk innblikk i brasiliansk politikk, men ingen husket filmen som skulle vises. Til slutt finner de en løsning og serverer historien om en brasiliansk landsby som mangler kloakk. Pengene har gått til fotball-VM.

– Filmen er veldig virkelig. Utenfor de gode nabolagene i hjembyen min finnes det ingenting, verken kloakk, strøm eller innlagt vann, sier den brasilianske studenten Nayara Machado.

I dag studerer Machado ved Universitetet i Oslo (UiO). I hjemlandet er utdanning, i likhet med kloakk, blant de offentlige tjenestene unge brasilianere ønsker å forbedre. Selv om Brasil kan se tilbake på flere tiår med store fremskritt i utdanningssektoren, har landets ledere møtt historisk stor misnøye med utdanningskvaliteten i løpet av det siste året.

– Under Arbeiderpartiet ble det mulig å gå videre i den offentlige skolen uten gode karakterer. Det ga myndighetene bedre utdanningsstatistikk, men hevet ikke kvaliteten. Hushjelpen vår gikk på videregående og hadde egen data, men hun kunne ikke skrive, sier Machado.

Utdanning på utsiden

Selv om fjorårets studentdemonstrasjoner og høylytte krav vil ligge som et bakteppe, tror ikke førsteamanuensis ved UiO, Leiv Marsteinredet at utdanning vil avgjøre søndagens presidentvalg i Brasil.

– De store temaene er økonomi og korrupsjon, mener han.

Marsteinredet, som er ansatt ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, tror studentene i den urbane middelklassen er splittet i forkant av valget.

– Mange av demonstrantene fra i fjor var unge folk som har kommet seg opp i middelklassen. De har nye krav og ambisjoner om kvalitetsheving i utdanning og sosiale tjenester som verken Dilma Rousseff eller Aécio Neves vil klare å møte på kort sikt, sier han.

Har mistet middelklassen

Nåværende president, Dilma Rousseff, ledet i 2011 det brasili-

Pessimist: Den brasilianske studenten Nayara Machado tenker mest på familie og venner i forkant av presidentvalget. – Jeg har ingen plan om å reise tilbake, sier hun.

anske Arbeiderpartiet (PT) inn i partiets tredje periode på rad. For mange fremstår derfor årets valg som en folkeavstemning for eller mot Rousseff. Og som så ofte før, er alternativet lederen for Det sosialdemokratiske partiet.

Samfunnsgeograf og Brasil-forfatter Torkjell Leira er enig med Marsteinredet i at brasilianske studenter mangler politiske alternativer.

«Ingen er fornøyd med de politiske valgene vi har»

Gabriel Tavares de Araujo,
student i Rio de Janeiro

– Rousseffs Arbeiderparti var en gang «det unge Brasils» store håp. For eldre brasilianere har PT alltid vært alternativet til det bestående. I dag har de unge ingen å se til lenger, ettersom de er skuffet også over venstrebeølgen, sier Leira.

Han tror endringene i Arbei-

derpartiets velgerskare er blant de største i brasiliansk politikk. Sosiale tiltak som hevet minstelønn og pengestøtte til fattige familier har gjort Brasils fattige, som tidligere søkte stabilitet på den politiske høyresiden, til lojale velgere.

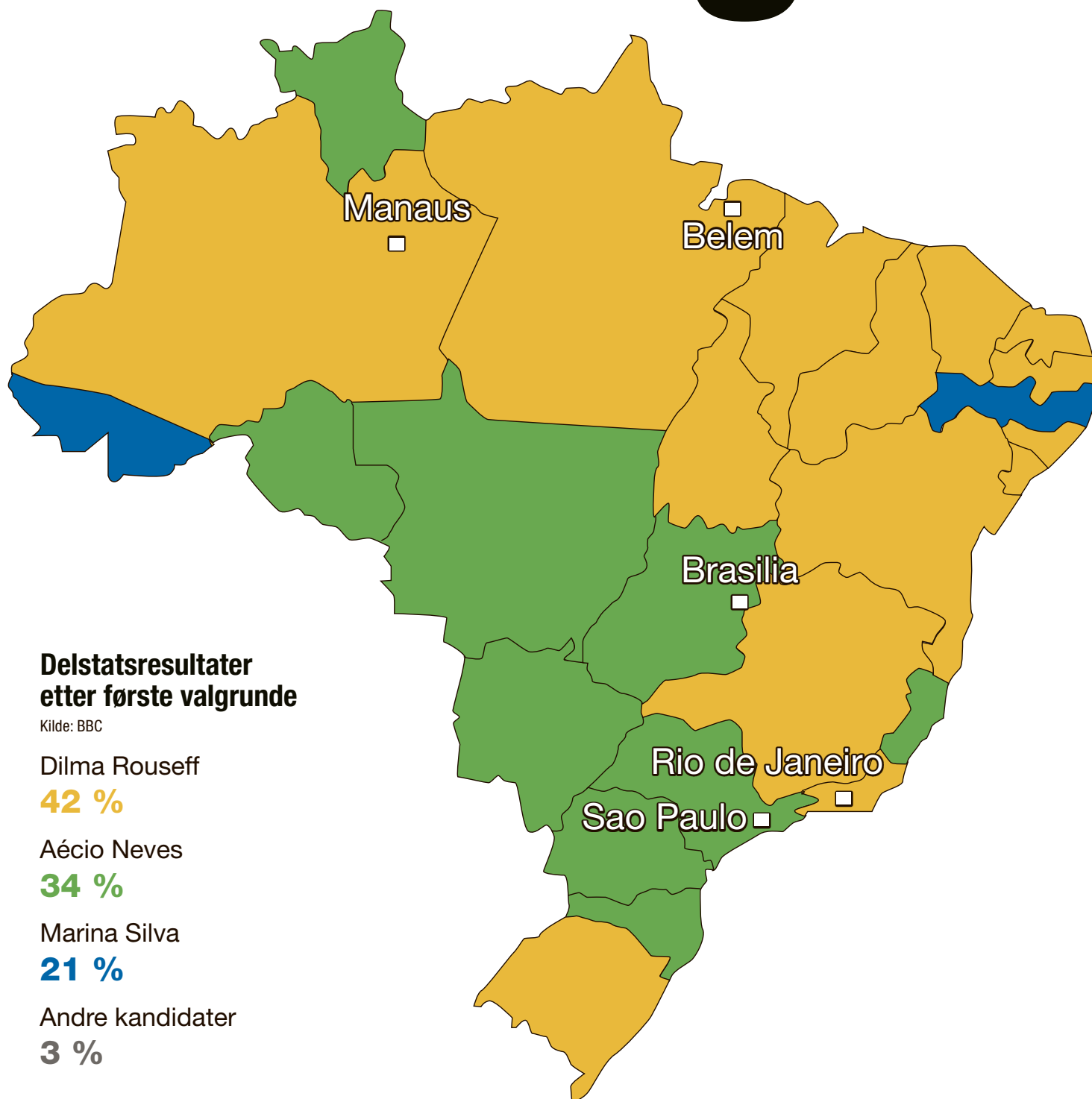
– Men de som stemte PT før, er nå litt i villrede. Partiet var tidligere de fagorganiserte, studentene og de intellektuelles parti. En tredje kandidat, Sosialistpartiets Marina Silva, traff til dels den samme intellektuelle eliten, men fikk ikke ideen om en «tredje vei» til å rime helt i praksis, sier Leira.

Saktegående system

Distansen mellom brasilianske studenter og deres nasjonale politikere er ikke vanskelig å spore. I Rio de Janeiro forbereder student Gabriel Tavares de Araujo seg til valget. Han deltok aldri i fjorårets protester, da han ikke trodde det ville gjøre noen reell forskjell, men har generelt liten tillit til myndighetene.

– Jeg tror ikke at myndighetene vil gjøre det bedre, men jeg håper at det ikke blir verre. Der-

STUDENTER: e før valget

Dilma Rouseff

- Tidligere stabssjef under president Luiz Inácio «Lula» da Silva.
- Sittende president for Arbeiderpartiet (*Partido dos Trabalhadores*, PT) i Brasil siden 2011.
- Presidentkandidat for samme parti i årets valg.
- Kjerneområde: Nord-Brasil.
- Hovedmål: Opprettholde og videreføre sosiale programmer for de fattige

Aécio Neves

- Tidligere guvernør i delstaten Minas Gerais.
- Presidentkandidat for Sosialdemokratene (*Partido da Social Democracia Brasileira*, PSDB).
- Kjerneområde: Sør-Brasil.
- Hovedmål: Gjøre den brasilianske økonomien mer konkurransedyktig.

Marina Silva

- Så lenge ut til å utfordre de to andre kandidatene som kandidat for Sosialistpartiet, men røyk ut i første valgomgang.
- Tidligere miljøvernminister for Arbeiderpartiet (PT).
- Meldte seg ut av Arbeiderpartiet (PT) i protest i 2009.
- Ble i 2010 kåret til en av verdens fremste globale tenkere av *Foreign Policy*.

for skal jeg stemme på Neves, mot Arbeiderpartiet. Men ingen er fornøyd med de politiske valgene vi har, sier han.

I forkant av valget, har Arbeiderpartiet nok en gang møtt sterke korrupsjonsbeskyldninger. Flere av Rousseffs partimedlemmer blir nå beskyldt for å ha kjøpt støtte med penger fra det nasjonale oljeselskapet Petrobras. Leira mener Arbeiderpartiets i overkant pragmatiske politikk er et klassisk eksempel på hvorfor politikerforakt har vokst fram i Brasil.

– Det er vanlig med kjøp og salg av posisjoner. Mange av dem som satt som nummer to under Lula sitter nå i fengsel. Folk ble enormt skuffet over at også PT, som tidligere gikk til valg som «det etiske alternativet», benyttet de samme korruperte metodene. Dette gjør at

mange av studentene som protesterte hadde lav tillit til politikere, sier Leira.

– Lite å vinne

Utenfor seminarrommet i Oslo er UiO-student Nayara Machado klar til å returnere til den politiske komedien på lerretet. Før hun sniker seg tilbake, forteller hun en liten historie om en litt eldre fremmedgjort velger.

– Faren min var veldig opptatt av politikk og var tidligere involvert i PT. Etter at Luiz Inácio «Lula» da Silva ble president, var han så skuffet over styret at han til slutt brente partiflagget sitt, sier hun oppglødd. Selv støtter hun Neves, men tror Rousseff kommer til å vinne valget.

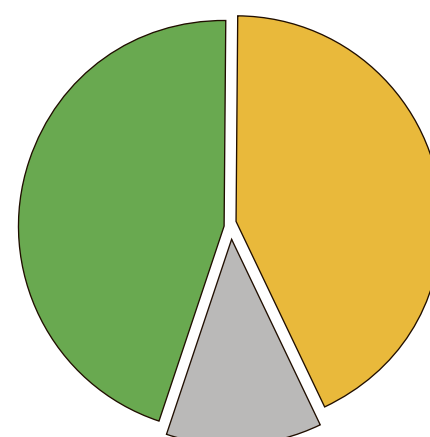
– Studenter har uansett ikke mye å vinne på noen av kandidatene, avslutter hun oppgitt.

e.b.elvevold@universitas.no

Retningsløse: I vår ga samfunnsgeograf Torkjell Leira ut bok om samfunnsutviklingen i det moderne Brasil. Nå mener han at unge brasilianske studenter mangler politiske alternativer.

Meningsmåling før andre valgrunde

Kilde: Datafolha, 14.-15. oktober

- Dilma Rouseff **43 %**
- Aécio Neves **45 %**
- Ingen av kandidatene/Vet ikke **12 %**

kulturredaktør: **Eirik Billingso Elvevold**
e.b.elvevold@universitas.no 480 98 064

reportasjeredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

KULTUR

Husk din høykultur!

LIVE-LÆRING: En ny studie fra Universitetet i Arkansas viser at teaterutflukter gir økt kunnskap, toleranse og empati blant studenter, melder Science Daily.

Forskerne har undersøkt hvordan god gammeldags høykultur, representert av skuespillene *Hamlet* og *A Christmas Carol*, påvirker studenter

nes læring.

Resultatet viser at testpersonene forstod handling, ordforråd og følelser bedre enn kontrollgruppene som kun leste stykket eller så en filmatisering.

Rundt seks uker etter visningene, ble studentene gitt en undersøkelse. Den viste at 83 prosent

av teaterstudentene kunne identifiserte Rosencrantz og Guildenstern som Hamlets venner, sammelignet med kun 45 prosent i kontrollgruppa. Tilsvarende visste 94 prosent av de som så Hamlet på teater at Ophelia drukner i stykket, sammenlignet med kun 62 prosent i kontrollgruppa.

MIN STUDIETID

tekst: Ingrid Elise Gipling
foto: Hans Dalane-Hval

HVEM:	Andreas Wahl
STUDESTE:	Mastergrad i fysikk og Praktisk pedagogisk utdanning ved NTNU
NÅR:	2004–2009
AKTUELL MED:	Folkeopplysningen på NRK

Skipperetak og sceneshow

– **Jeg er jo** et skipperetaksmenneske, så hver eneste eksamen ble en liten utfordring på grunn av dårlig planlegging. Jeg var en av dem som satt med boka og nileste de siste minuttene før eksamen skulle begynne.

Programleder og vitenskapsformidler Andreas Wahl har tatt seg en kort pause fra nettbutikk, Aftenposten junior, liveshow og TV-produksjon. Han smiler bredt idet han setter seg inntil husveggen og sola treffer ansiktet. Ingenting vitner om at han er en svært travelt mann.

– Jeg burde kanskje være litt mer stressa. Jeg er jo på ingen måte en strukturert fyr.

Wahl hadde aldri en stor drøm om å bli fysiker da han var liten. Likevel var det lite tvil å finne da han skulle velge studium.

Han benyttet seg av elimineringsmetoden for å bestemme seg.

– Jeg satt meg ned med alle de tykkeste studiecatalogene og rev ut de sidene jeg ikke var interessert i, til jeg satt igjen med en ganske tynn katalog.

De ti studiene som ble igjen, la han inn i Samordna Opptak. Til slutt falt valget på fysikk i Trondheim.

– Mange av de studiene jeg

satt igjen med på lista mi var jo fysikkstudier. Det henger nok mye sammen med at jeg liker å forstå hvordan ting rundt meg fungerer. Det frustrerer meg rett og slett hvis jeg ikke forstår hvordan noe henger sammen.

Wahl vil helst forstå alt, om alt, fra politikk og sosiale relasjoner, til hvordan et kamera fungerer.

– Mange av svarene jeg leter etter har jeg funnet i fysikken. Jeg har ikke fotografutdannelse, men jeg vet hvordan lys fungerer, hvordan bildebrikker fungerer, hvorfor man får røde øyne på bilder og så videre.

Han begynner å ramse opp alt han gjerne vil vite, og hvilke spørsmål fysikken kan gi svar på, i høyt tempo.

– Fysikken er det beste faget jeg kunne ha valgt for å finne ut av ting jeg lurte på. Det er det som er så digg med fysikk, sier den selverklærte nerden.

Det faglige klaffet umiddelbart, men han gikk glipp av fadderuken, og derfor tok det litt tid før det sosiale falt på plass. En dag ble han invitert på fest til en han aldri hadde snakket med. I løpet av årene ble den personen en av hans beste venner.

– Vi hadde et hus med en kjeller, og det brukte vi som festlokale. Vi var mer der enn på de forskjellige kjellerne rundt på campus.

Under studiene var han med i universitetets sjongleringsgruppe, og stod en del på scenen. Der har han alltid trivdes. De siste årene dukket det opp en mulighet til å kombinere fysikk og underholdning – en mulighet han grep uten å nøle.

– Forskningsrådet utlyste penger til gode prosjekter til realfagsrekruttering. Jeg foreslo noe jeg visste eksisterte og fungerte i utlandet: «Science shows», med «science guys» og «science girls». De likte ideen, og jeg fikk derfor en god del penger til å utvikle et eget vitensshow. Det het «Universet på 42 minutter», og jeg holdt det flere hundre ganger de første årene.

Etter det ballet det bare på seg, og pengene rakk så langt at Wahl kunne leve av dem i flere måneder etter at masteren var levert.

– Det gikk så bra at jeg valgte ikke å søke jobb da jeg var ferdig, fordi jeg ville prøve å leve av det jeg holdt på med. Siden har jeg vært frilanser.

i.e.gipling@universitas.no

En dyr og konkurransepreget filmbransje kan få unge filmskapere til å glemme sitt eget arbeid. Grønnskjern gir dem en mulighet til å gjøre egne prosjekter.

Film

tekst: Hanad Mohamed Ali
foto: Aleksander Myklebust

– Tematisk liker jeg å jobbe med det vonde. Som filmskaper er jeg samfunnsbevisst og forsøker å appellere til seernes sosiale samvittighet og ansvarsfølelse, sier Christian Norvalls, filmskaper ved produksjonsselskapet Folkefiender.

Norvalls vant 10 000 kroner i Grønnskjern og Film fra sørs kortfilmkonkurranse med filmen *Taxfree*. Grønnskjern er et kortfilmarrangement for unge norske filmskapere (se faktaboks).

Filmens sentrale tema er prostitusjon og menneskehandel, et problem vinneren oppfatter som ubehagelig, men nødvendig å snakke om. Ideen om kortfilmen dukket opp etter å ha gjort research til en musikkvideo som aldri ble noe av.

– Vi satt igjen med et innblikk i den kyniske virkeligheten menneskehandel er. Og jeg ønsket å utfordre publikum med et konfronterende filmspråk, sier filmskaperen.

– **Ikke glem ditt eget arbeid**

Norvalls deltok i 2013 på talentutviklingsprogrammet Viken-akademiet. Sirin Eide er fagkonsulent ved Viken-akademiet og har nesten 30 års erfaring som regissør, manusforfatter og produsent.

Eide mener at det er viktig for unge filmtalenter å bygge et nettverk og forklarer at Viken filmsenter ønsker å lage arenaer der unge og eldre filmfolk kan møtes, prates og knytte kontakter.

– Du lager aldri film helt alene, sier fagkonsulenten.

Hun advarer likevel unge filmskapere mot å glemme eget ar-

Grønnskjern

- Kortfilmarrangement grunnlagt i 2009.
- Kortfilmvisning for unge filmskapere.
- Paneldiskusjon bestående av deltakere fra bransjen og publikum.
- Arrangeres seks ganger i året.
- Arrangementet støttes av Norsk Filminstitutt.

Kilde: Grønnskjern og Wikipedia

Nesa er menneskets gevir

LUKTER DIGG: Nesa er som kjent et mysterium. Hvorfor sitter den midt i fjeset når den er så lett å skade? Det har Norges arktiske universitet (UiT) forsøkt å finne svar på.

Forskningsrapporten *The spectacular human nose: an amplifier of individual quality?* danner kunnskapsgrunnlaget. Forskerne mener å kunne

dokumentere at nesa er med på å bestemme hvor attraktiv du fremstår for andre, melder forskning.no.

I studien ble en gruppe personer bedt om å vurdere tilnærmet like ansikter, hvor kun nesetippen var justert. Testpersonenes svar avslørte at en sentrert nese er vakrest. Liknende preferanser ble derimot ikke funnet i studier av munnen.

UiT-professor i biologi, Ivar Folstad, sammenligner en god nese med et flott gevir hos rein.

– Et stort gevir er svært vanskelig å oppnå fordi det krever viktige ressurser som reinen ellers ville ha stor nytte av til andre oppgaver. Derfor er det bare rein av høy kvalitet som klarer å bygge store gevir.

Ukas dikt

Send inn ditt dikt til universitas@universitas.no

Borgerkrig

av Libian Fouad Mohamed

vinden bringer rykter
en ny demonstrasjonsbølge
et sint menneske mot diktaturet
frykt og flukt står på lista
landet må betale en høy pris
byen gruer seg
naturen er uenig

tryggheten trekker seg tilbake
dyre steiner skulle selges
kniv og øks måtte brukes til noe viktig
alle må delta i å smake blod,
til å true hverandre
til å drepe fienden
og slik begynner en ny borgerkrig

m oppmerksomheten

Konfronterende: Filmskaperen Christian Norvalls er opptatt av å utforske og formidle det ubehagelige.

beid i prosessen.

– For en ung filmskaper kan det være en fare for å bli oppslukt i andres prosjekter og filmer. Da blir det ikke lett å sette av tid til seg selv og egen utvikling, sier Eide.

Eide mener seieren til Norvalls bekrefter at de har gjort noe riktig.

– For oss som er ansvarlige for Viken-akademiet er det veldig hyggelig at Christian får denne anerkjennelsen. Det er også en bekreftelse på at vi har sett Christians talent og trodd på ham, sier hun.

Dyrt å lage film

Filmskaper og forfatter Ayze Nefise Øzdal Lorentzen var én av tre jurymedlemmer i Grønnskjerms konkurranse. Hun mener slike konkurranser er nyttige for unge filmskaper.

– Det er viktig for unge filmskaper å få en plattform for sine fortellinger, sier Lorentzen. Hun legger til at det er første gang Film fra sør samarbeider med Grønnskjerm og at dette gir filmskaperne et større publikum.

Kommunikasjon- og markeds-

«Det er viktig for unge filmskaper å få en plattform for sine fortellinger»

Ayze Nefise Øzdal Lorentzen, jurymedlem i Grønnskjerms konkurranse

sjef Ida Johannessen representerte Film fra sør i juryen. Hun er imponert over nivået til deltakerne, men trekker frem at det ikke var en enkel jobb å finne frem til fem finalister og ikke minst én vinner. Og selv om nivået er høyt, mener

hun at filmbransjen ikke er en enkel bransje for unge filmskaper.

– Det er veldig dyrt å lage film. Det er heller ikke lett å bli et kjent navn i et så snevert og konkurransepreget miljø, sier hun.

kulturredaksjonen@universitas.no

Film:

Overdreven dobbeltmoral

Taxfree

Regi: Christian Norvalls

Produksjon: Folkefiender

Vinneren av Grønnskjerm og Film fra sørs nye kortfilmkonkurranse, *Taxfree*, er en indignert, men overtydelig pekefinger i ansiktet på en selvgod norsk offentlighet.

Kortfilmen slutter i en smakfullt IKEA-innredet stue med et norsk par. Hun i sofaen med Nytt på nytt på TV. Han med macen vendt vekk mens han blar seg gjennom titalls bilder av prostituerte. Han stopper ved en smilende svart kvinne som holder over de bare brystene sine. Jackie befinner seg i Sarpsborg og er en «sweet and innocent girl», ifølge profilen. I bakgrunnen flåser Jon Almaas og Linn Skåber videre om u-hjelp til Kenya.

På seks fortattede minutter raser filmen over norsk dobbeltmoral. «Welcome to Norway», sier en av de hvite, norske hallikene som tar Jackie imot. Veien til paradiset Norge går gjennom varejungelen i taxfree-avdelingen og forbi de glorete reklameskiltene. Filmen er kompetent laget, og behersker tempoet kortfilmen krever bedre enn mange andre. Likevel skjemmes prosjektet av store gester og overtydelige virkemidler.

Det er ingen tvil om at Norge kan være motbydelig dobbeltmoralisk. Vi slår oss på brystet med summene vi gir til veldedighet og bistand, samtidig som en kontinuerlig strøm av unge jenter må til for å mette den norske manns appetitt. Filmen slår oss i hodet med transformasjonen fra menneske til vare. Vi er en nasjon av horekunder som gir til TV-aksjonen, men det spørs om *Taxfree* er smart nok til å tvinge oss til å velge.

Magnus Newth
mgnewth@universitas.no

anmelderredaktør: Magnus Newth
mgnewth@universitas.no 404 70 501

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Novarkivet
10.00: Das Kapital
10.30: Novamusikk
11.00: A-lista
12.00: Novamusikk
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Lillesalen konsertserie
22.00: Overkill
23.00: Rolige Vibber
23.30: Électronique
00.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Novamusikk
21.30: Dag for dag

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Tekstbehandlingsprogrammet

11.00: Novamusikk
16.30: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab
17.00: Ærlig talt

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank
13.00: Novamusikk
19.00: Nova Nedstrippa
20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Dub Dubhead
23.00: XO Hiphop

Lørdag

01.00: Novanatt
09.00: Best of Frokost
11.00: Novamusikk
16.00: Reservebenken
17.00: Lillesalen konsertserie
18.00: Pils og plater

Søndag

01.00: Novanatt
07.00: Tanketog
12.00: Dokunova
12.30: Klagemnda
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk

Film:

Naturligvis: Tre brødre bor i to måneder på Bjørnøya, midt i Barentshavet, og surfer og står på snowboard. Det blir man sjarmert av, mener vår anmelder.

FOTO: TURBIN FILM AS

Flukten fra middelklassetilværelsen er et storslått eventyr.

Det var en gang tre brødre

I denne dokumentaren blir vi med de tre brødrene Wegge til Bjørnøya, midt ute i Barentshavet. I bitende kulde og hardt vær bor brødrene i to måneder på den ugjestmilde øya på jakt etter den perfekte surfebølgen. Provianten består av mat guttene har funnet i søppelcontainere, og bekledningen er feilvarer de har fått gratis. Isbjørner ulmer som en trussel i bakgrunnen, men det skal vise seg å bli Tanya, eldstebrors gravide kjæreste alene hjemme, som blir den virkelige trusselen for turen. De gamle familierollene kryper tilbake, og den yngste broren Håkon sliter med familiodynamikken. De norske folkeeventyrene om tre brødre på eventyr synes å ha vært

en inspirasjon for regissørene Inge Wegge og Edda Grjotheim.

De siste årene virker det som om den hvite middelklassemannen har hatt et stort behov for å legge ut på tur for å unnsnippe bleieskift og henting i barnehagen. Blogger som Harvest, «for den som lengter ut», er blitt populære, og man kan undres over hva det er med middelklassetilværelsen som oppleves så klaustrofobisk. Det er ikke lenger nok å gå Birken, man må virkelig langt vekk, og helst fortelle om det hele etterpå. Er dette en flukt fra et samfunn som oppleves feminisert der naturen blir symbolet på manndom og frihet?

Det er vanskelig ikke å lese Bjørnøya inn i denne konteksten. Den gravide Tanya ønsker den kommende faren hjem, men etter litt fram og tilbake vurderes naturen som viktigst. Og det er kanskje ikke så rart når vi ser hva brødrene får oppleve. Med bilder av fantastisk natur og halsbrekkende risikosport holdes publikum interessert hele veien igjennom. Filmingen er god og selv i kinosalen oppleves den ville naturen som voldsom og grenseoverskridende. I stupbratte fjell står brødrene på snowboard og de surfer i knapp sjø. Publikum får hjertet i

Bjørnøya: Følg drømmen

Regi: Inge Wegge og Edda Grjotheim

Med: Inge Wegge, Markus Wegge, Håkon Wegge

halsen og spenningen stiger.

Til tross for mye guttural hoing og «verden er min lekegrind»-holdning, blir man sjarmert av de tre som skal ut på eventyr. Bjørnøya er verdt en kinotur.

Julie Kalager
anmeldelser@universitas.no

Høst

Hvor: **Mellom himmel og jord**

Fredrik Scholze, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Fra asken stiger leselysten

Like sikkert som at solen står opp i øst, vil regnet falle over Oslos tak og brostein mens høsten reiser seg fra sommerens lunkne aske. Mørket vil skjule morgens glød, det vil skumre før klokken slår fem og den glade ungdom vil stå værfast fra byens nattlige gleder. Det er likevel én kritisk faktor som gjør denne sesongens skavan-

ker til trengselens velgjører: Høsten er den årstid hvis inntreden taler om de lange dager på lesesalen og de uungåelige eksamener. Og hva bedre for leselysten enn koksgrå skyer og regn mot ruta, mens du selv er skjermet i de fire veggers favn? La fristelsen bortgang bli konsentrasjonens medikament, og les av hjertens lyst!

Kollektiv-ukultur

Hvem: **Studenter og ryggsekkbrukere**

Hvor: **Kollektiv-trafikken**

Petter Brønstad, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Svær sekk til besvær

Det er klart du må ha en trettiliters sekk for å få plass til regntøy, pensumbøker, matpakke og annet ræl en student trenger for å komme seg igjennom hverdagen. Sekken skal du få beholde, innholdet også, men er du virkelig nødt til å ha den på ryggen når du står på bussen, og klaske den i ansiktene på intetanende

de rushtidsreisende?

Gravide og gråhårede blir ofre for den enorme Gore-Tex-greia du har på ryggen, som lett flytter dem til side så du får litt bedre utsikt ut av vinduet. Folk med vesker klarer å holde veskene unna andres ansikter. Lær av dem, og sett sekken på gulvet.

Plater:

Husmødrenes Disney

Det første som møter deg på *Klassisk Bjørn Eidsvåg* er lette strykere underbygget av sensuelle rytmer. Og så. Kremstemmen. 60 år gamle Eidsvågs

Klassisk Bjørn Eidsvåg

Av: **Bjørn Eidsvåg og Kringkastingsorkesteret (KORK)**

Plateselskap: **Haaland, Eidsvåg og Strøm**

godt smørte stemmebånd vibrerer plutselig trygt sammen med det lekne orkesteret.

Det dramatiske i Eidsvåg løftes fram av KORK, og dras til tider alt for langt. En klassiker som «Eg ser» mister noe av sin særegne sårhet, og den nye låta «Parkert» blir på sin side bare komisk når Eidsvåg synger om Charlie, Betel og Bazar i full symfoni.

Du skal være en rimelig stor Eidsvåg-fan, hvis du ikke skal synes det er kleint. Det er nemlig ikke lett å forholde seg til Eidsvåg og Kurt Nilsen i episk duett på låta «Rett kjøp», fremført som om det var filmmusikk i *Band of Brothers* eller *Mulan*.

Men plata leverer det den sier den skal. Den er den stressede husmorens fornyede håp, hennes trøst, hennes storslätte

porno. Det er fortsatt lov til å både gråte og skamme seg. Bamsebjørn åpner fortsatt favnen og lar deg være uperfekt. «Det er ikkje alltid ein får helt te, å leve ut den en trives med. Den milde, sindige, snille.»

Og har du har nok ironisk distanse, kan du nyte den. Klassikern «Skyfri himmel» sitter som et skudd, og «Mysteriet deg» med Lisa Nilsson har enda mer svulmende «dimensjoner» og «visjoner» enn tidligere. Under «Floden» holder orkesteret litt tilbake, for deretter å bygge opp til en av de vakreste duettene på plata. Elvira Niko-laisens myke og melankolske stemme passer nemlig perfekt til et lite stykke episk Eidsvåg.

Eirik Billingsø Elvevold
e.b.elvevold@universitas.no

Comeback med bi-smak

Få av Norges musikkalske perler er bedre gjemt enn mossebandet Beezewax. 1997-debuten

Tomorrow

Av: **Beezewax**

Plateselskap: **Sellout! Records**

A Dozen Summits står fortsatt som en bauta i norsk rockehistorie, om enn ved en sti for få vet om. Kanskje skyldes bandets relative henvisning til musikkhistoriens kjellerbod at de aldri tryglet om oppmerksomhet, men lot musikken tale for seg selv. Når bandets femte album nå lanseres, går de fortsatt stille i dørene.

Likevel er Tomorrow et annerledes album. Borte er eksplisiviteten fra debut. Borte er også den naive inderligheten fra drøyt ti år gamle *Oh Tahoe*. På deres første album på nesten ti år er ville gitarer til dels erstattet av myke synther, og den vindskjeve helheten skjøvet til side av et kjølig, skyggefullt og stødig ytre. Men som førstesingelen «Everyone Will Tear You Down» viser, har låtskriver Kenneth Ishak

beholdt popteften sin.

Det finnes flere gode låter på albumet. Åpningssporet «Hazard» er nådeløst fengende og har kledelige Brooklyn-nikk på produksjonssiden. Balladene «Shameless» og «Hold Back» fester seg kjapt til sjelens melankolske avkrok. Likevel kjennes *Tomorrow* litt lettere ut enn vekten skulle tilsi. Over den lille halvtimen albumet varer er lytteren tyttet inn i en mildhet som for sjeldent utfordres, noe Beezewax tidligere til gangs har vist at de kan. En blir sittende med følelsen av at bandet ikke byr på seg selv slik de tidligere har gjort. Likevel fortjener *Tomorrow* absolutt sine runder på platespilleren.

Pål Sindre Brunstad
p.s.brunstad@universitas.no

Bok:

Likhetsillusjonen

Vi er visst mindre like enn vi tror.

Et egalitært samfunn er et samfunn som tilstreber likhet. Og i Norge oppfatter vi samfunnet vårt som langt mer egalitært enn det andre europeere gjør. *Elite og klasse i et egalitært samfunn* problematiserer denne oppfatningen på en måte som kan gjøre den til et viktig innspill i en svært aktuell debatt.

Antologien, skrevet av ni sosiologer, kommer i kjølvannet av diskusjonen som ble startet tidligere i år av Thomas Piketty. Den er stort sett lettlest og tilgjengelig, og er god til å sette de norske funnene inn i en internasjonal kontekst. Forskerne viser til at de rikeste øker sin andel av den totale formuen i Norge. Og en titt på juristene viser at toppstudentene med arbeiderklassebakgrunn tjener mindre enn middelmådige studenter fra privilegerte miljøer.

Det egalitære paradokset er dermed at vår egalitære oppfatning skygger for faktiske hierarkier og maktforhold. Dette bidrar til å bevare dem. Ingenting står nemlig sterkere enn det som ikke blir stilt spørsmål ved.

Elite og klasse er full av slike innsikter om det norske samfunnet. Forfatterne viser oss nordmenns økonomiske og politiske skillelinjer ved bruk av analyser av registerdata og spørreundersøkelser. Et særlig interessant kapittel ser på hvordan elitene i Oslo segregerer seg i nabolag forskerne kaller «gyldne ghettoer». Et annet svarer overbevisende på det evinnelige spørsmålet: Hvem er egentlig den norske kultureliten?

Middelklassens dissonans blir avslørt i kapittelet til Vegard Jarness. Snobben i oss er i konstant brytekamp med antilististen. På den ene siden dømmer vi og ser ned på andres kulturelle smak, mens vi på den andre siden har moralske betenkeligheter med å uttale dette eksplisitt.

Den franske sosiologen Pierre Bourdieu mente at den estetiske intoleransen kan være voldsom, og dette viser Jarness til gangs. Utdragene fra intervjuene hans, med det han kaller den øvre middelklassen, kan

Elite og klasse i et egalitært samfunn

Av: **Olav Korsnes, Marianne Nordli Hansen, Johs. Hjelbrekke (red.)**

Forlag: **Universitetsforlaget**

utløse en skrekkblandet fryd hos leseren. En advokat i 30-årene mener det ville vært «helt grusomt å havne på en øde øy sammen med en sveiser som egentlig bare har lyst til å røyke rullings og snakke om den siste puppemailen han fikk av vennen sin». Rullings og puppemail liksom!

Men hva er likhet? Betyr likhet at det ikke er forskjell på folk, eller betyr det like muligheter for alle med like evner og arbeidsvilje? Norge er heldigvis ikke det første, men denne boka gjør et solid arbeid for å vise oss at vi er et stykke unna det siste også.

Torgeir Mortensen
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender

23 Tor Foredrag

Teologi på tapp presenterer *Hvorfor jeg ikke er kristen*, ved Didrik Söderling. Annenhver torsdag arrangeres katolsk studentlag foredragsserien Teologi på tapp. Denne gangen kommer Didrik Söderling, redaktør for tidsskriftet *Humanist* og rådgiver for human-etisk forbund, for å dele noen refleksjoner om kristendommen – og sitt eget livssyn. **Café Mistral, 19: 30**

25 Lør Scenekunst

Lørdag og søndag vises *Far, far away*. Stykket er et hybrid kunstverk som blander samtidsdans, teatral tekst, performance art og live musikk med en aktiv scenografi. Ved å fortelle historien om et barns opplevelse av fars rusmisbruk ønsker Kristine Nilsen Oma å skape en diskusjon rundt narkomanes status i samfunnet gjennom det moderne danseteatrets uttrykk. Verket byr på en sterk og intens opplevelse om kampen for å være et lykkelig menneske. Max. 30 publikummere per forestilling. **Tøyen kirke, 18.00**

26 Søn Utekino

Hardbarka utekino-fæn? Søndag trosser Tøyeninitiativet værmeldingen og viser Charlie Chaplins *Modern Times* på Gartnerløkka. Lurer du på hvor Gartnerløkke ligger, er det parken mellom Enerhaugen og Tøyengata. Ta på varme klær og ta med sitteunderlag, de stiller med gratis popcorn og saft. Filmen passer alle aldere. **Gartnerløkka, 17.30**

Burlesque: På Chateau Neuf på mandag. ARKIVFOTO: PATRICK DA SILVA SÆTHER

27 Man Burlesqueshow

Kulturutvalget inviterer til burlesque og debatt. Stripping er en sentral del av burlesque-opptredener, og kan både være et rent estetisk uttrykk og en politisk performance. Mange som utøver burlesque trekker frem nakenheten som avgjørende for slagkraften bak kunstformen, mens kritikerne gjerne trekker den frem som et ledd i selvobjektivering i et allerede seksualisert samfunn. Kan man strippe(s) for selvtilitt? Cc: Gratis. **Chateau Neuf, 20.00**

Frokostmøte

Hvor skal vi bygge studentboliger? Velferdstinget inviterer på frokost i Villa Eika og kombinerer dette med diskusjon om deres yndlingstema: studentboliger. De har invitert professor i samfunnsgeografi Darren Smith og instituttleder ved Institutt for samfunnsgeografi Per Gunnar Roe til diskusjon rundt spørsmålet om hva som skjer når studentene inntar en bydel eller et område. Hvilke konsekvenser medfører dette? Hvor bør studentboliger lokaliseres? Samtalen vil illustreres med eksempler fra Norge og England. **Villa Eika, 08.15**

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: **universitas@universitas.no**

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

■ Vil ha strengere norskkrav
UiO mener journalister i studentavisene har så dårlige norskerferdigheter at det kan gå utover pasientsikkerheten. Og rettssikkerheten. Og ganske mange andre sikkerheter også, faktisk.

En eller annen forteller at UiO-ansatte har gitt klare tilbakemeldinger om at mange av journalistene skriver så dårlig norsk at det går ut over kommunikasjonen. Den som uttaler seg får støtte fra andre personer også.

– Universitas siterte meg forrige uke på at jeg sa at «vi skal bygge 3000 studentboliger i året». Men da hadde de dårlige norskerferdighetene deres ødelagt hele mitt poeng, sier Svein Harberg (H) til Ad notams seksjon for tydelig kommunikasjon.

Han forklarer at «vi skal bygge» her selvsagt står i relasjon til året, og dermed ikke viser til antallet studentboliger. Komma skulle også vært benyttet mer aktivt, «bygge, 3000, studentboliger, » for å vise at 3000 ikke har noe med studentboliger å gjøre, men heller var en såkalt irrelevant innskutt bisetning,

– Sann går det når journalister ikke kan norsk, sier Harberg.

■ Mer student for pengene

Norske studenter bruker mest tid på lønnet arbeid, men minst tid på studiene.

– Et klart tegn på at vi trenger elleve måneders studiestøtte og at vi må få masse mer penger, sier alle studentpolitikere og -organisasjoner.

Men norske studenter har vel lettere for å få seg lønnet arbeid enn alle andre unge i nesten hele verden?

– Men det betyr ikke at vi ikke trenger tolv måneders studiestøtte.

Men det kan vel være med på å påvirke resultatene i en slik undersøkelse, som dere altså bruker for alt den er verdt?

– Du, altså, 13 måneders studiestøtte er viktig for å studere raskere og bedre.

Men, altså, har dere i det hele tatt vurdert muligheten for at vi ikke har det så verst?

– 3000 studiestøtter og 14 måneders boligbygging vil gi mer student for pengene og mer penger for studenten.

■ Ad notam oversett igjen

Forrige uke fordelte Velferdstinget 15,7 millioner semesteravgiftskroner til studentorganisasjonene. Heller ikke denne gangen fikk Ad notam så mye som et rødt øre.

– Ad notams bidrag til studentofentligheten er ytterst begrenset. Dessuten skriver de alltid navnet mitt feil. Jeg foreslår derfor å kutte samtlige

av de 106 millionene de har søkt om, sa Blå liste-representant Sein Tølperdal d. i. y.

Han ble blant annet støttet av Tord Tøveland, Karl Kristian Ki... jeg gidder ikke engang prøve å få denne rett, Mast A. Knirkebirkenland, Noah Tjowski, Aker Kvernmo Langset, Ola Stedje, Chatteauou Neaouef og Dumrian Gundtroversen, og søknaden ble stemt ned med et overveldende flertall.

Vi spør

av Nina Sofie Pedersen

Klagesang: Formann i Høyres studenter, Heidi Fuglesang, bruste med fjærene når baksida stilte henne nebbete spørsmål om skolepenger.

Angry bird

Baksida egget på seg Heidi Fuglesang, og fikk seg nesten en blåmeis underveis i kyllingstuntet mot formannen i Høyres studenter.

– God dag, jeg ringer fra Universitas. I forrige nummer diskuterte du skolepenger med Kristina Klakegg. Jeg har noen oppfølgingsspørsmål, om du er rede til å svare på det?

– Kan jeg ringe deg om et kvarter, jeg er ute og flyr!

– Klar som et egg nå? Bra. Dere er ikke så bekymret for at utenlandske studenter ikke lenger vil trekke nordover?

– Ja. Nordover? Til Norden eller hva tenker du på? Hit? Det er færre studenter fra USA og andre land utenfor EU og EØS som ikke vil komme, ja. Og det vil selvfølgelig fortsatt være noen som ønsker å studere her av ulike årsaker, men det vil nok bli en reduksjon.

– Men å ta penger fra så mange, for dette blir jo en eggstra kostnad for de det gjelder, er ikke det å skyte småspurv med kanoner?

– Hva mener du med det?! Å skyte små.. at vi ønsker å fjerne skolepenger for internasjonale studenter fordi vi ønsker å fjerne dem? Det dreier seg om at vi ønsker å bruke pengene som vi tidligere

brukte på å finansiere studiene til rike amerikanere og kinesere til å forbedre vår egen utdanning. Det er IKKE å skyte småspurv!!

– Men de som fremdeles kommer om det blir skolepenger. Er det viktig at de tar vare på kvitringen når de har betalt?

– Det vet jeg ikke. Det kommer an på hvilken ordning de har med sitt eget fakultet. Om man skal spare på kvittering eller ikke, kan ikke vi svare på. Det vil jo være opp til de enkelte institusjonene velger å refundere.

– Om forslaget går gjennom, er det en viktig fjær i hatten for H/Frp?

– Nei, det er ingen kampsak å ikke støtte utdanning for utenlandske. Vi må gjøre strategiske grep for å bedre kvaliteten, og dette er et av tiltakene som må til. Dette er en nødvendighet for å sikre best mulig utdanning i Norge.

– Er det mange som søker studier i Norge på falk grunnlag?

– Ja, det tror jeg absolutt. Vi er det eneste landet i verden som

tilbyr. Det er jo ikke falsk.

– Skolepenger er jo ikke et nytt verktøy. Dere er ikke redde for at dere er papegøyer som gjentar gammel politikk?

– Nei, nå skjønner jeg heller ikke hva du snakker om?! Dette forslaget er jo helt nytt! Vi har gjennomført et tiltak. Nå skjønner jeg ikke helt spørsmålet?!

– La oss trekke videre. Et forslag om skolepenger ble nedstemt i Stortinget før sommeren. Hva får deg til tro at det nå kan gjenoppstå fra asken?

– Om det går gjennom vil tiden vise. Det å innføre skolepenger er en del av en større helhet og satsing på høyere utdanning. Dersom det ikke går igjennom må man finne penger et annet sted.

– Nei, du, jeg må nesten fly. Det er jo straks utenfor kondortid. Men vil du vurdere din stilling?

– Tuller du nå?! Nei! For det første har ikke dette vært en kampsak. Det vil absolutt ikke være en tanke engang. Verken om det blir vedtatt eller ikke!

ninaspe@universitas.no

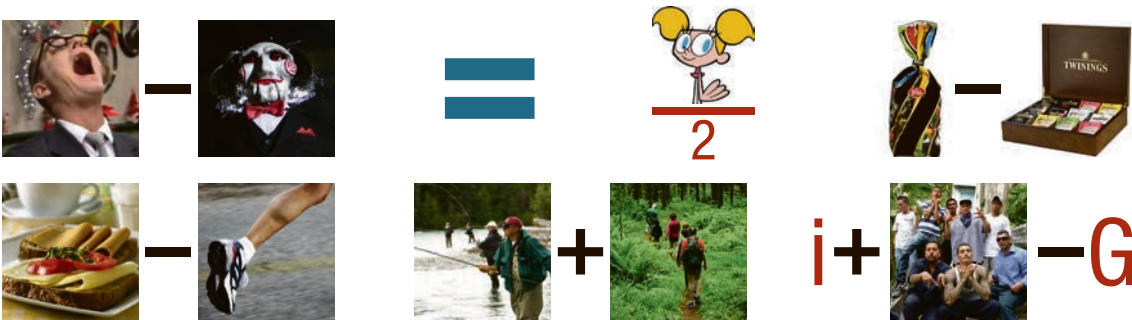
Panto

av Thomas Sørlie Hansen

Rebus

av Håkon Sukuvara

HINT: De kan jo ikke se grensen under vann. Send svar til hakon.sukuvara@universitas.no.
FORRIGE UKES LØSNING: «Ja, det hadde vært ergerlig.» Det skjønte blant annet Audun Ween og Martin Løvøy.

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad og Simen Braaten
Juniororgesmestre i quiz 2013

1. Hva heter de to personene som ble tildelt Nobelsfredspris for 2014?
2. Hvilken norsk forfatter har skrevet bøkene om Pelle og Proffen?
3. Mot alle odds ligger Southampton på en tredjeplass i årets Premier League. En italiensk spiss har imponert stort med seks mål. Hva heter han?
4. Hvem spiller den russiske ubåtkapteinen i sketsjen der han «ikke kan se den grense under vann»?
5. Er «Yellow Submarine» en sang av The Beatles, et album av The Beatles eller begge deler?
6. Skal det i norsk være komma etter foranstilte leddsetninger?
7. Hva heter Bolivias president, som nylig ble gjenvalgt for en tredje presidentperiode?
8. Hva var navnet på årets tv-aksjon, som foregikk søndag 19. oktober?
9. Hva er navnet på en skikkelse i norrøn mytologi, forkortelsen på skøyteklubben fra Oslo som Kuppern gikk for og et tre?
10. Hvilket år? Staten Israel grunnlegges, Verdens helseorganisasjon etableres, Al Gore blir født og Mahatma Gandhi dør.

1. Malala Yousafzai og Kalash Satyarthi
2. Ingvar Ambjørnsen
3. Graziano Pelle
4. Harald Heide-Steen jr.
5. Begge deler (og en film)
6. Ja
7. Evo Morales
8. Vann til en million
9. Ask
10. 1948